

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΔΙ' ἘΝ ἜΤΟΣ
Ἑσωτερικοῦ δραχ. 7.—Ἑσωτερικοῦ φρ. χρ. 8
Δι' συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1ην ἐκάστου μηνὸς
καὶ εἶνε προπληρωτέαι δι' ἓν ἔτος.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Η. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ
Ἐν Ἑλλάδι λεπ. 15.—Ἐν τῷ Ἑξωτ. φρ. χρ. 0,15
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ἔν Ἀθῆναις
Ὁδὸς Αἰόλου, 117, ἐναντι Χρυσοσπηλαιώσεως

Περίοδος Β'.—Τόμ. 7ος.

Ἐν Ἀθῆναις, τὴν 12 Φεβρουαρίου 1900

Ἔτος 22ον.—Ἀριθ. 7

Η ΧΡΥΣΟΦΟΡΟΣ ΦΛΕΨ

[Μυθιστορία ὑπὸ ANDRÉ LAURIE.]

(Συνέχεια· ἴδε σελ. 45.)

—Ὅχι, εἶπεν ἐντόνως ὁ ἰατρός, ὅστις ἐμάντευε τὴν ἀνυπομονησίαν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἡ μήτηρ ν' ἀκούσῃ τὴν γνώμην του· ἂν ἐπιτρέπετε, θὰ φροντίσωμεν πρῶτον διὰ τὸν μικρὸν μου πελάτην...

—'Ἀλλὰ ἄφ' οὗ ἤλθατε εἰς τὸ...

—'Ἡ δεσποινὶς ἀπ' ἐδῶ θ' ἀναλάβῃ νὰ σας ἀντικαταστήσῃ ὀλίγας στιγμὰς.

—Καὶ ἂν το ἐπιτρέπη, θὰ τὴν βοηθήσω κ' ἐγὼ νὰ ἐτοιμάσωμεν τὸν καφέ, εἶπεν ἡ Κοραλία.

—Λοιπὸν σύμφωνοι, εἶπεν ὁ κ. Μασσαί. Σεῖς μένετε ἐδῶ διὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ μικροῦ ἄρρώστου. Ἡμεῖς πηγαίνομεν ἔξω, καὶ παρακαλῶ τὴν δεσποινίδα Μάρθαν νὰ μας φέρῃ καὶ τὰ ἄλλα τ' ἀδέλφια τῆς, ἄρσενικά καὶ θηλυκά, ποῦ δέν τα εἶδαμεν ἀκόμῃ, νὰ τα γνωρίσωμεν.

Ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη ἐπρόβαλον κεφαλαὶ ξανθοὶ ἢ μελαχροινά· κοράσια ἢ ἀγόρια τῶν ὁποίων ἡ ἡλικία ἐποίκιλλε μεταξὺ δεκατεσσάρων καὶ ἐξ ἑτῶν· ἐφαίνοντο ἀναρίθμητα ἦσαν ὅλα παχουλά. ἄρκετὰ εὐμορφα καὶ καλοκαμωμένα· ὅλα εἶχον κατὰ τὴν πατρικὴν σοφρότητα, συμπεριφορὰν δὲ ἐδείκνυνον πολὺ καλὴν. Ὁ κ. Μασσαί καὶ οἱ ἄλλοι εἰσῆλθον εἰς τὸ μαγειρεῖον, τὸ ὁποῖον ἦτο περισσότερον εὐθυμον καὶ περισσότερον φιλόξενον ἀπὸ τὸ «ἐντευκτήριον»· τὴν ἐντύπωσιν δὲ ταύτην προσέδιδον εἰς αὐτὸ ἡ παράταξις τῶν ἀπαστραπτόντων χαλκῶν σκευῶν, τὰ ζωηρῶς χρωματισμένα φαβεντιανὰ δοχεῖα, τὰ παλαιοῦ σχεδίου κιβώτια, τὰ

ὁποῖα ἔφερον γλυφὰς λεικνωθείσας ἀπὸ τὸν καιρὸν, ἡ μεγάλη ἐστία, καὶ τὰ ὀπωρικά, τὰ λαχανικά καὶ τὰ λουκάνικα ἀκόμῃ καὶ τὰ χοιρομήρια, τὰ ὁποῖα ἐκρέμαντο ἀπὸ τὰς δοκοὺς τῆς ὀροφῆς.

Ἡ Μάρθα καὶ ἡ Κοραλία ἤρχιζαν νὰ ἐτοιμάζουσαν ἄφθονον καὶ ὀρεκτικὸν γεῦμα. Οἱ μικροὶ ἀδελφοὶ καὶ αἱ μικραὶ ἀδελφαὶ τὰς ἐβοήθουν, μὲ ζῆλον αὐταὶ ἑστρωνον τὴν τράπεζαν, ἐκεῖνοι ἔτρεχον εἰς τὸν λαχανόκηπον νὰ φέρουν λαχα-

νικά ἢ νὰ κόψουν ὀπωρικά, ἢ ἔτρεχον εἰς τὸ ποτάμιον νὰ θέσουν τὰς φιάλας νὰ κρυώσουν, κατὰ τὰς ὁδηγίας τῆς μεγάλης ἀδελφῆς.

Ἐν τῷ ἡ Μάρθα ἔλεγεν εἰς τὴν Κοραλίαν τὴν ἡλικίαν καὶ τὰ κάπως παράξενά ὀνόματα τῶν ἄρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ἀδελφῶν τῆς, ὁ κ. Μασσαί καὶ ὁ Γεράρδος συνωμίλουν μὲ τοὺς δύο μεγαλύτερους υἱοὺς τοῦ Μωδिलाίν· ἔμαθον δέ, ὅχι χωρὶς ἐκπληξίν, ὅτι τὸν και-

ρὸν κατὰ τὸν ὁποῖον ἔμενον, κατανυχαστικῶς, μεταξὺ τῶν Χοινδρόκωφ ἄλων, εἶχον γείτονας τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἐφιλοξύνουν σήμερον.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ Μωδिलाίν κατήγετο ἀπὸ τοὺς Οὐγενότους ἐκεῖνους, τοὺς ἀκλονήτους εἰς τὴν πίστιν των, οἵτινες ἠναγκάσθησαν νὰ ἐκπατρισθοῦν καὶ διεσκορπίσθησαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Γερμανίαν, καὶ τὴν Ἀμερικὴν, τὴν ἔρημον. Πόσους ἐπιδεξίους τεχνίτας, πόσους καλλιτέχνας καὶ μέλλοντας συγγραφεῖς καὶ ποιητάς, καὶ πόσους ἀνδρας ρωμαλέους καὶ τιμίους ἔχασε τότε ἡ Γαλλία, εἰς αἰτίαν τοῦ ἀγρίου ἐκείνου διωγμοῦ τῶν Οὐγενότων!

Ἡ οἰκογένεια τοῦ Μωδिलाίν ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Μεσημβρινὴν Ἀφρικὴν· δύο ὁλοκληροὺς αἰῶνας ἔζη ἐκεῖ ἡσυχος καὶ εὐτυχῆς, καλλιεργοῦσα τὴν γῆν, τρέφουσα ζῶα, μὴ ἀπομακρυνομένη ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ζαμπέζην, μεταβάλλουσα ὅμως διαμονὴν μὲ τὴν μεγαλύτεραν εὐκολίαν ἂν τὸ μέρος ἔπαυε νὰ εἶνε εὐχάριστον ἢ κα-

«Οἱ ταξιδιώται ὁμολόγησαν, ὅτι ἡ ἐκλεχθεῖσα τοποθεσία ἦτο θαυμασία.» (Σελ. 55, στῆλ. α'.)

θίστατο επικίνδυνον, ἢ ἂν γῆ ἀκαλλιέργητος καὶ γονιμωτέρα τοὺς ἐπροσκάλει νὰ μεταναστεύσουν ἄλλοι.

Εἶκοσι ἔτη τώρα ἦσαν ἐγκατεστημένοι εἰς τὴν ράχιν τοῦ λόφου, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸ ὄριον τοῦ χωρίου τῶν Ματαβέλων. Ἦσαν εὐτυχεῖς· αἱ γεωργικαὶ τῶν ἐργασίαι ἐδαινον κατ' εὐχὴν, ἡ κτηνοτροφία τῶν ἡκυαζε καὶ τὰ ζῶα τῶν ἐποχολαπλασιάζοντο· οὐδεμίαν δὲ καταγίδα εἶχον ὑποφέρει μέχρι τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Ἄγγλοι εἰσέβαλον εἰς τὴν χώραν τῶν Χ ο ν δ ρ ο κ ε φ ἄ λ ω ν, συνοδευόμενοι ἀπὸ τοὺς πατροπαράδοτους ἐχθροὺς αὐτῶν, τοὺς Ρ ι ν ο κ ε ρ ο υ ς.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἡ πόσιον ἡλευθέρωσε τοὺς Μασσαί, δὲν ἀπέβη τότεν εὐχάριστον εἰς τοὺς Μωβιλαιν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ ὄψις τῆς χώρας μετεβλήθη· οἱ ἰθαγενεῖς, εἰρηνικοὶ καὶ ἡσυχαιοὶ ἕως τότε, ἔγιναν κακοί, φιλόνοικοι, τραχεῖς· ἤρχισαν νὰ πίνουν, καὶ τὸ θέαμα τῆς μέθης τῶν μαύρων ἦτο θλιβερώτατον· οἱ Εὐρωπαῖοι, ὅσοι ἔτυχε νὰ διέλθουν ἀπὸ τὴν χώραν ἐκείνην, ναυάγια τῶν πέριξ ἀποικίων, εἶχον φέρη μαζί τῶν στοιχειώδεις τινὰς ἰδέας πολιτισμοῦ· ἀλλ' αἱ νέαι αὐταὶ γνώσεις, παρανοηθεῖσαι, παραδόξως συγχυθεῖσαι μὲ τὰς βαρβάρους προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίας τῆς φυλῆς, μέσα εἰς τὸν πτωχὸν ἐγκέφαλόν των, τὸν ὁποῖον ἔφεραν ἄνω κάτω τὰ δηλητηριώδη τ ζ ι ν καὶ ο ὕ ρ ο κ η, τοιοῦτον ἀποτέλεσμα ἐπέφερον, ὥστε ὁ Μωβιλαιν ἀηδιάσας τὴν γειτονίαν ταύτην, ἀγανακτήσας προσέτι καὶ ἀπὸ τὴν αὐθάδειαν τῶν ἐπιδρομέων, ἀπεφάσισε ν' ἀφήσῃ ἅπασι διὰ παντὸς τὴν χώραν ταύτην καὶ νὰ ἐγκατασταθῇ πέραν τοῦ ποταμοῦ Ζαμπέζην.

Ὅπως ἡ ἑπαυλις τοῦ Μασσαί, ὁμοίως καὶ ἡ φυλὴν οἰκίαν τῶν Μωβιλαιν διελύετο καὶ ἡ δύνατο νὰ μετακομισθῇ εὐκόλως· αἱ τοιαῦται μεταναστεύσεις ἦσαν συνήθειαι εἰς τὴν οἰκογένειαν ταύτην· καὶ ἀνευ τῆς ἐλαχίστης ἐκπλήξεως, ἢ διαμαρτίας, ἡ μήτηρ καὶ τὰ τέκνα παρεδέχοντο ἡσυχίαν καὶ ὁμοφώνως τὴν θελήσιν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς οἰκογενείας. Ἡ μετακίνησις ἐγίνε μὲ ἄκραν ἡσυχίαν· διήλθον τὸν Ζαμπέζην χωρὶς κανέν ἐμπόδιον, ἔστησαν τὴν οἰκίαν των, περιέφραξαν τὰ ζῶα των, ἐφύτευσαν τὸν κήπον των, ἐτακτοποίησαν τὰ πάντα, καὶ δέκα μῆνας τώρα ἔζων ἡσυχῶς εἰς τὴν νέαν πατρίδα, τὴν ὁποίαν ἐξελέξαν. Τὴν ἡσυχίαν ταύτην, ἐν μόνον ἐσκήλαζεν, ἡ ἀσθένεια τοῦ μικροτέρου ἀδελφοῦ, νηπίου ἑνὸς μόλις ἔτους, τὸ ὁποῖον ὅλοι ὑπερηγάπων· τὸ δυστυχὲς μικρὸν δὲν εἰμπόρεσε νὰ ὑποφέρει τοὺς κόπους τοῦ ταξιδίου· αἱ νύκτες τὰς ὁποίας διήλθεν εἰς τὸ ὑπαιθρον, τὸ ἔβλαψαν βεβαίως, καὶ εἶχε πάθῃ εἶδος παραλυσίας, διὰ τὴν ὁποίαν τόσα δάκρυα ἔχυσεν ἡ δυστυχὴς τοῦ μήτηρ.

Ἄλλ' ὅτε μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψεν αὐτὴ ἐκ τῆς αἰθούσης, τὸ πρόσωπόν της ἠκτινοβόλει ἀπὸ χαρὰν· ὁ ἱατρὸς ὑπέδειξε θεραπείαν ἀπλουστάτην, ἐντριβάς, τὰς ὁποίας οἱ μητρικοὶ δάκτυλοι τῆς ἑμαθον ἀμέσως νὰ ἐκτελῶσι, καὶ μὲ τὰς ὁποίας, τῇ διεσθεαίον, ἔμελλε νὰ ἴδῃ μετ' ὀλίγον ἀναζωογονούμενον τὸ μισρὸν πλάσμα.

Ἡ μήτηρ ἔθεσεν αὐτὸ εἰς τὴν κοιλίαν του, καὶ ἔπειτα συνεκιντρώθησαν ὅλοι πέριξ τῆς μεγάλης τραπέζης. Οἱ τέσσαρες ταξιδιώται ἐρωτηθέντες μὲ ἐνδιαφέρον, διηγήθησαν ἐν συντόμῳ τὰς περιπετείας των. Οἱ Βόερς ἤκουον μὲ ἀνικτὸν στόμα, ἡ δὲ εὐθυμία τοῦ Γεράρδου ἐκίνησε πολλὰς εἰς ἡγήρον γέλωτα τὸν Μωβιλαιν καὶ τοὺς μεγαλητέρους υἱούς του. Ὁλιγωτέραν ὅμως εὐχαρίστησιν ἔδειξεν οὗτος, ὅτε ἔμαθε τὴν ἀνακάλυψιν τῆς χρυσοφόρου φλεβῆς, καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ ταξιδίου. Ἐπήγαιναν νὰ ἐκμεταλλευσθῶν χρυσορυχέον! Ἐπειδὴ ἐπὶ μακρὸν τὴν κεφαλὴν του, τὸ δὲ μέτωπόν του ἐσκήλασεν ἀπὸ μελαγχολίας.

— Ἄ! τὰ χρυσορυχέα!... εἶπεν ἐπὶ τέλους· Δὲν μοῦ ἐμπνέουν καμμίαν συμπάθειαν. Μὴ γένοιτο νὰ γίνω προφήτης κακῶν· ἀλλὰ δὲν εἰμπορῶ νὰ μὴ προμαντεύσω δυσάρεστα διὰ μίαν τοιαύτην ἐπιχείρησιν. Ἀδύνατον νὰ τὴν φέρετε εἰς τέλος μὲ εἰρήνην· ἡ ἰσότης, ἡ φρόνησις, ἡ ἐπιείκεια καὶ ἡ δικαιοσύνη τίποτε δὲν χρησιμεύουν εἰς τὸ κυνήγιον τοῦ κατηραμένου αὐτοῦ μετάλλου. Ὁ ἰδὴτε! Ὁ ἰδὴτε! Μόλις ἡ εἰδησις τοῦ μεταλλείου σας διχόθη, μόλις ἡ ἀπαισία εἰκὼν τοῦ χρυσοῦ μύχου ἀρχίσῃ νὰ λάμπῃ ἐμπρὸς εἰς τὰς φαντασίας, ἀμέσως ἡ μανία τοῦ χρήματος θ' ἀπολυθῇ ὡς ἄγριον θηρίον, οἱ τυχοδιώκται θ' ὁρμήσουν, ὅλη ἡ ὑποστάθμη τῶν πεινασμένων, τῶν ἀχορτάστων, τῶν ἀνθρώπων τοῦ σ χ ο ι ν ι ο ὕ καὶ τ ο ὕ π α λ ο υ κ ι ο ὕ θ' αἰσθάλῃ εἰς τὴν χώραν... Αὐτὰ ἔγιναν καὶ ἄλλοι... καὶ οἱ τιμιοὶ ἄνθρωποι ἀναγκάζονται ν' ἀπομακρυνθῶν διὰ νὰ σωθῶν ἀπὸ τὰς διαρπαγὰς, τὰς βιαιοπραγίας καὶ τὴν ἀναρχίαν. Ὁ φρίξετε καὶ σῆς, ὅταν ἴδῃτε τὴν ἔλλειψιν παντὸς ἡθικοῦ στοιχείου, τὴν σκληρότητα, τὴν ἀπερίγραπτον κακίαν ἐκείνων, οἷνες θ' ἐφορμήσουν κατὰ τῆς χώρας ταύτης...

— Καλέ μου Ἀγρίππα, εἶπεν ἡ Κυρά - Γουδούλη, ἐπιθυμοῦσα νὰ καταπαύσῃ τὸν φιλιππικὸν τοῦτον, πῶς νὰ μὴ εἶνε δίκαιοι οἱ φόβοι σου· ἴσως κατορθώσουν νὰ κρατήσουν ὅσον εἰμπορῶν περισσότερον μυστικὸν τὸ μεταλλεῖόν των· τὰ θλιβερά αὐτὰ προγινώσκοντες ἀνδρῶν νὰ κάμουν περιλύτους τοὺς ξένους μας, ποῦ μας ἔφεραν τὴν παρηγορίαν!.

— Ἐνας λόγος περισσότερον νὰ

τοὺς εἰδοποιήσω ὅταν ἀκόμη εἶνε καὶ ῥός! ἀνέκραξεν ὁ Βόερ.

Καὶ ἀρχίτας ἐκ νέου, ἀπήγγειλε μακρὸν καὶ δριμύ κατηγορητήριον κατὰ τῆς ἐπιχειρήσεως, ὅτι ἦτο επικίνδυνον, ὅτι ἡ φρόνησις ἀπῆται νὰ ἐγκαταλείπουν αὐτὸ τὸ σχέδιον, καὶ τὰ τοιαῦτα.

Οἱ τέσσαρες φίλοι μας ἤκουσαν μὲ ὑπομονὴν τοὺς λόγους τοῦ Βόερ· ἀρ' οὐδὲ ἔπαυσεν, ὁ κ. Μασσαί εὐχαρίστησας αὐτὸν διὰ τὰς καλὰς συμβουλὰς του, τὸν διεσθεαίωσεν ὅτι ἡ ἐπιχείρησις αὐτὴ εἶχε χαρακτῆρα ὅλως διόλου οἰκογενειακὸν καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συμβῶν ὅσα ἐφοβεῖτο, ἐκτὸς ἂν ἐπῆρχοντο ἀπρόοπτα γεγονότα.

Ὁ Βόερ ἔσεισε τὴν κεφαλὴν του, πολὺ ὀλίγον πεισθείς. Αὐτὸς καὶ οἱ ἰδιοὶ του τρεῖς φορές ἤδη ἠναγκάσθησαν νὰ μεταναστεύσουν ἐξ αἰτίας τῶν χρυσοθηρῶν· εἴξευρε πολὺ καλὰ πῶς θ' ἀπέληγεν αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις· ἐπὶ τέλους εἶπεν ὅτι τῷ ἐπέβαλλεν ἡ συνείδησις του, ἄλλο περισσότερον δὲν εἰμπόρει. Ἄλλ' ἀρ' οὐδὲ ἐξετέλεσε τὸ καθήκον τοῦτο, ἐξήτασε μὲ ἐνδιαφέρον τὰς λεπτομερείας τῆς ἐπιχειρήσεως, δεικνύων θαυμαστὴν ἐμπειρίαν εἰς ὅλα τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὴν ἐγκατάστασιν τῆς ἀποικίας.

Ἐξέφυρε, ἐκ μακρᾶς παραδόσεως, πῶς στήνεται γρήγορα ἡ σκηνή, πῶς σπεῖρεται ὁ κῆπος, καὶ πῶς νὰ χαρακωθῇ καὶ νὰ ὑπερασπίσῃ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀπὸ τὰς ἐξωθεν ἐπιδρομῆς. Ἦτο βαθὺς γνώστης τῆς κτηνοτροφίας· ἐθεώρει δὲ αὐτὴν καὶ τὴν γεωργίαν ὡς τὰς μόνους βιομηχανίας, αἱ ὁποῖαι εἶνε ἄξιαι ἐλευθέρων καὶ ἐντίμων ἀνθρώπων.

Ὁ Μωβιλαιν ἐπρότεινε νὰ βοηθήσῃ τοὺς νεήλιδας μὲ τὴν πείρᾶν του, εἴτε προσωπικῶς, εἴτε στέλλων ἕνα ἀπὸ τοὺς υἱούς του, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἤδη καταστή τέλει γεωπόνοι. Ἡ πρότασις ἐγίνε μὲ τόσην εὐχρηστίαν, ὅς ὁ Βόερ καὶ ὅλη ἡ οἰκογένειά του ἐφαίνοντο τότεν εὐτυχεῖς· διότι ἀπέκτησαν, χωρὶς νὰ το περιμένουν, τοιοῦτους καλοὺς γείτονας, ὥστε ὁ κ. Μασσαί δὲν εἰμπόρεσε νὰ μὴ δεχθῇ τὴν προσφορὰν· ἀλλὰ δὲν παρεδέχθη κατ' οὐδένα τρόπον ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὴν ἐξαιρετικὴν οἰκογένειαν τὸν ἀρχηγόν της, ἔστω καὶ δι' ὀλίγας ἡμέρας μόνον. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν νὰ συνοδεύσῃ τοὺς ξένους ὁ Νέανδρος, ὁ ὁποῖος νὰ μείνῃ μαζί των ὥς ὅτου ἐγκατασταθῶν καὶ τακτοποιηθῶν οἱ ἄποικοι εἰς τὴν νέαν τῶν κατοικίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΣΣΑΙΚΩΡΙΟΥ

Ὁ Νέανδρος Μωβιλαιν, εὐθὺς μετὰ τὴν παρουσίαν του καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέλη τῆς ἀποικίας, ὠδήγησε, κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ πατρὸς του, τοὺς νέους φίλους των εἰς λόφον, κεκαλυμμένον ἀπὸ πυκνὴν γλῶσιν, κατὰφυτον ἀπὸ μεγαλοπρε-

πῇ δένδρα, κάτω ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξετείνετο τὸ ποτῆριον. Οἱ ταξιδιώται ὁμοφώνως ὡμολόγησαν ὅτι ἡ ἐκλεχθεῖσα τοποθεσία ἦτο θαυμασία, ὅτι τὰ λιβάδια ἦσαν λαμπρότατα διὰ τὴν βοσκὴν τῶν ζώων, καὶ τὸ ἔδαφος γονιμώτατον, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐγκατασταθῶν αὐτοῦ.

Τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας ἐδαπανήθη εἰς τὴν προσωρινὴν ἐγκατάστασιν, τούτεστι τὸ στήσιμον τῆς σκηνῆς, τὸ μάνδρισμα τῶν ζώων καὶ τὴν ἐτοιμασίαν τοῦ δείπνου. Ἐνῶντοσε πρὶν προφθάσῃ νὰ σκεφθῶν περὶ τοῦ μεταλλείου· ἀλλὰ μόλις ἐξημέρωσεν, ὁ Ἑρρίκος ἦτο ἐτοιμος· ἐν τούτοις δὲν εἶχε σηκωθῇ ἐνωρίτερα ἀπὸ τὴν Κοραλίαν, διότι μόλις ἐφάνη εἰς τὸ κατώφλιον τῆς σκηνῆς του, θαυμάσιος ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, διεκρίνε τὸ εὐκαμπτον σῶμα καὶ τὴν χρυσὴν κόμην τῆς ἀδελφῆς του, ἡ ὁποία ἦτο ἀψησολημένη πλησίον τῆς ἀναμμένης πυρᾶς.

— Πῶς, μικρούλα, σηκώθης κιόλα; ἠρώτησεν ἐκπληκτος.

— Εἴξευρα ὅτι ἐσκόπευες νὰ ξεκινήσῃς πολὺ πρῶτ', εἶπεν ἡ Κοραλία.

— Καί;...

— Ἐννοεῖς ὅτι δὲν εἰμποροῦσα νὰ σ' ἀφήσω νὰ πᾶς εἰς τὸν ποταμὸν θεογήσιν; Ὁ κύριος Μωβιλαιν ἔλεγε, χθὲς ἀκόμη, ὅτι τοῦτο βλάπτει πολὺ.

[Ἐπεται συνέχεια.]

ΔΡ. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

ΜΟΖΑΡΤ

Ὑπάρχουν μερικοὶ προνομιοῦχοι ἄνθρωποι εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, εἰς τῶν ὁποίων τὴν κοιτίδα ἡ Μοῖρα ὡς δῶρον φέρε τὴν μεγαλοφυΐαν. Εἰς ἀπὸ τοὺς ἐκλεκτοὺς τούτους, καὶ ἀπὸ τοὺς πλέον μεγάλους, εἶνε ὁ Μόζαρτ. Ἀπὸ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν ἡ ἐξοχος μουσικὴ τέχνη του εἴλκε τὸν θαυμασμόν.

Εἰς μίαν οἰκίαν τῆς πόλεως Σαλτσβούργκ, ἐπάνω εἰς μίαν μαρμαρινὴν πλάκα, ἀναγινώσκει ὁ διαβάτης: «Εἰς αὐτὴν τὴν οἰκίαν ἐγεννήθη ὁ Βόλφγκανγκ Ἀμεδαῖος Μόζαρτ τὴν 27 Ἰανουαρίου 1756.» Κατόπιν ἀπὸ ζωὴν, γεμάτην ἀπὸ τιμᾶς καὶ δόξαν, ἀλλὰ γεμάτην καὶ ἀπὸ στενοχωρίας καὶ στερήσεως, ὁ θαυμάσιος οὗτος μελοποιὸς ἀπέθανεν ἐν Βιέννῃ, τὴν 5 Δεκεμβρίου 1791, καθ' ἡν στιγμὴν, διορισθεὶς ἀρχιμουσικὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, ἔμελλε νὰ μεγαλοουργήσῃ ἀκόμη περισσότερον, ἀφ' οὗ ἡλευθερώθη ἀπὸ τὰς ὕλικας φροντίδας καὶ τὰς στερήσεις.

Εἰς τὴν Σαλτσβούργκ, ὁ πατὴρ του Λεοπόλδος Μόζαρτ, ἦτο ἀρχιμουσικὸς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου, μὲ πολὺ μικρὸν μισθόν. Εἶχεν ἀποκτήσῃ ἐπὶ τὰ τέκνα, ἀλλὰ δύο μόνον τῷ ἔζησαν· μία κόρη, ἡ Ἄννα Μαρία, καὶ

ὁ κατὰ τέσσαρα ἔτη νεώτερός της Βόλφγκανγκ Ἀμεδαῖος.

Ὅταν ὁ πατὴρ παρέδιδε μάθημα κλειδοκυμβάλου εἰς τὴν Ἄνναν Μαρίαν, ἡ ὁποία τότε ἦτο ἐπὶ ἑτῶν, ἤρχετο σιγὰ σιγὰ καὶ ὁ Ἀμεδαῖος εἰς τὸ δωμάτιον, ἐκάθητο εἰς ἐν καθίσμα καὶ ἤκουε μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν. Ὅταν μίαν ἐσπέραν ὁ πατὴρ ἐπήνεσε τὴν μαθήτριά του, διότι ἐπαίξεν ὠραία καὶ χωρὶς λάθος ἐν μικρὸν μουσικὸν κομμάτι, ἐφώναξεν ἔξαφνα ὁ μικρὸς Ἀμεδαῖος.

— Μπουμπά, κ' ἐγὼ μπορῶ!

Ὁ πατὴρ του ἐγέλασε, ἐχάιδευσεν τὸν τριετὲς παιδάκι, ἐκάθισεν αὐτὸ εἰς τὸ καθίσμα του καὶ ἤρχισε νὰ διαβάξῃ τὴν ἐφημερίδα του. Ἡ μήτηρ καὶ ἡ κόρη ἐκάθισαν εἰς τὸ μάγγανον καὶ εἶχαν ἐκεῖ ὅλην τὴν προσοχὴν των· ὁ μικρὸς Ἀμεδαῖος, χωρὶς κανεὶς νὰ τον ἐννοήσῃ, ἐσηκώθη ἐπάνω εἰς τὸ καθίσμα του ἐμπρὸς εἰς τὸ ἀντικτὸν κλειδοκύμβαλον καὶ παίζων σιγὰ σιγὰ εἰς τὴν ἀρχὴν, εὐρῆκε τοὺς τόνους, καὶ ἔπειτα ἐφώναξε μὲ χαράν:

— Ἀκουσέ με, μπουμπά, ἀλήθεια μπορῶ!

Καὶ τὸ μόλις τριετὲς ἀγοράκι ἐπαίξε τὸ κομμάτι μὲ τόσην ἐκφρασίαν καὶ τόσον ὠραία, ὥστε δάκρυα ἀνέβησαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ πατρὸς του. Ἐπῆρεν εἰς τὴν ἀγκάλην του τὸ ἀξιοθαύμαστον παιδάκι, τὸ ἐφίλησε καὶ εἶπε:

— Ἀμεδαῖε μου, μίαν ἡμέρα θ' αἰγίνης μεγάλος μουσικὸς!...

Ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, τὸ παιδίον εἶχε τὴν ἀδειαν νὰ παίζῃ εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, ὅσον ἤθελε, καὶ πρὶν τελειώσῃ τὸ τέταρτον ἔτος του εἶχε μᾶθῃ πολλὰ μικρὰ κομμάτια. Ὁ πατὴρ του παρέδιδε εἰς αὐτὸ τακτικὰ μάθημα, ὅταν δὲ ἐγίνε πέντε ἐτῶν, ἦτο ἱκανὸν νὰ παίζῃ δύσκολα κομμάτια μὲ μεγάλην ἐπιδεξιότητα. Ἀρμονίαν ὅμως δὲν εἴξευρεν ἀκόμη τὸ παιδάκι διόλου.

Μίαν ἡμέραν ὁ ἀρχιμουσικὸς Λεοπόλδος Μόζαρτ ἤλθε μὲ τὸν φίλον του τὸν Σάχτνερ εἰς τὴν οἰκίαν ἀπὸ μίαν μουσικὴν συναυλίαν. Ὁ μικρὸς Ἀμεδαῖος ἐκάθητο

εἰς ἐν καθίσμα ἐμπρὸς εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ πατρὸς του, βυθισμένος εἰς ἐργασίαν· ἐκράτει μίαν πένναν εἰς τὴν χεῖρά του, ἡ ὁποία ἦτο καταμελανωμένη καὶ ἡ μύτη του καὶ τ' αὐτιά του καὶ τὰ μάγουλά του, καὶ αὐτὰ ἦσαν μελανωμένα.

— Τί κάμνεις αὐτοῦ; ἐρωτᾷ ὁ πατὴρ του μὲ τόνον αὐστηρόν.

— Μίαν Συμφωνίαν διὰ πιάνο! ἀπήντησεν ὁ Ἀμεδαῖος θαρραλέως· τὸ πρῶτον μέρος τὸ ἐτελείωσα.

— Αὐτὴ ἡ Συμφωνία σου θ' εἶνε, χωρὶς ἄλλο, πολὺ ὠραία· στάσου λοιπόν, εἰπε χαμογελῶν ὁ πατὴρ του, νὰ τὴν ἰδοῦμεν.

— ὦ, ὅχι, πατέρα, δὲν εἶνε ἀκόμη τελειωμένη.

Ὁ πατὴρ ἔλαβε τὸ φύλλον τοῦ χαρτίου καὶ τὸ παρητήρησεν· ἀλλὰ τὰ μουσικὰ σημεῖα δὲν ἀνεγινώσκοντο σχεδόν. Ὁ μικρὸς Ἀμεδαῖος εἶχε βουτήξῃ τὴν πένναν βαθεῖα εἰς τὸ μελανοδοχεῖον καὶ εἶχε κάμη πολλὰς μουντζούρας· αὐτὰς δὲ τὰς ἐσκούπισε μὲ τὴν χεῖρά του, καὶ ἐξηκολούθησε τὸ

γράψιμόν του ἐπάνω εἰς τὰ μελανωμένα μέρη. Ἐνῶ ὁ Σάχτνερ ἐσῆκωνε τὸ παιδίον ὥς εἰς τὸν καθρέπτην, αὐτὸ δὲ ἐμίσόλαιε καὶ ἐμισογέλα, βλέπον τὸ μελανωμένον πρόσωπόν του, ὁ πατὴρ του παρετήρησε προσεκτικώτερον τὰ φύλλα, ἔδειξεν αὐτὰ εἰς τὸν φίλον του καὶ εἶπε:

— Ἰδέτε, Σάχτνερ, πῶς ὅλα εἶνε σωστά καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης. Μόνον ποῦ εἶνε ἄχρηστα.

— Καὶ διατὶ εἶνε ἄχρηστα; ἐρωτᾷ οὗτος.

— Διότι εἶνε τόσο δύσκολον νὰ τα παίζῃ κανεὶς.

Τότε σοβαρώτατα λέγει ὁ μικρὸς μελοποιός:

— Γι' αὐτὸ εἶνε καὶ Συμφωνία ἡ Συμφωνία θέλει μελέτη!...

Ἐπειτα ἐκάθισεν εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ ἤρχισε νὰ παίζῃ τὸ μελοποιήμα του, ἀφ' οὗ εἶπε:

— Νά, ἔτσι πάει!.

Τὰ δυσκολώτερα μέρη δὲν τὰ ἐκατάφερε βέβαια τόσο τέλεια ὅσον ἐπεθύμει,

ἀλλὰ κατάρθωσε νὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἀκροατὰς του μίαν ἰδέαν τοῦ ἔργου του, τοῦ ὁποίου ἡ ὀλικὴ ἐντύπωσις θὰ παρήγετο, εἰς τὴν ἐκτέλεσιν, ἀπὸ τὴν συνεργασίαν τῶν σαλπείγων καὶ τῶν τυμπάνων, καὶ τῶν ἄλλων ἐγγόρδων καὶ ἐμπνευστῶν ὀργάνων.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1762 ὁ Λεοπόλδος Μότσαρτ μετέβη εἰς Μόναχον μετὰ τὰ δύο τέκνα του· ὁ Ἀμεδαῖος μόλις εἶχε πατήσῃ τὸ ἔκτον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Καὶ ἡ μήτηρ του ἐπῆγε μαζί, ἡ δὲ οἰκογένεια ἔμεινε τρεῖς ἐβδομάδας εἰς τὸ μέγαρον ἐνὸς πρίγκιπος, ὅπου οἱ δύο μικροὶ καλλιτέχναι ἐίλκυσαν τὸν θαυμασμόν ὅλων. Ἐπαιζαν καὶ εἰς τὴν Αὐλὴν τοῦ πολὺ φιλομούσου ἐκλέκτορος Μαξιμιλιανοῦ τοῦ Γ', ὅστις, κατὰ τὴν ἀναχώρησίν των, τοὺς ἐπροσκάλεσε νὰ ἐπανέλθουν τὸ γρηγορώτερον.

Ἡ θριαμβευτικὴ ἐπιτυχία ἐκέντησε ζωηρὰ τὸν ζῆλον τῶν παιδιῶν. Ὅταν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν των, ἤρχισεν ἡ ἐργασία ἀπὸ τὴν αὐγὴν ἕως τὴν ἐσπέραν ἡσκούντο εἰς τὴν μουσικὴν καὶ ἐμελέτων, διότι δὲν ἔπρεπε νὰ παραμυληθῇ καὶ ἡ ἄλλη μόρφωσις. Ἐξοχος δὲ ἦτο ἡ ἐπιτυχία, ὅταν μετέβησαν εἰς τὴν Βιέννην τὸ 1762. Πρὶν ἀκόμη φθάσουν εἰς τὴν αὐστριακὴν πρωτεύουσάν, προέστρεψεν ἡ φήμη τοῦ μικροῦ καλλιτέχνου, διὰ τοῦτο πολλοὶ πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας ἠναγκάζοντο νὰ σταθμεύσουν διὰ νὰ ἀναπαυθῶν, καὶ πολλοὶ εὐγενεῖς, ἐζήτησαν νὰ θαυμάσουν αὐτόν. Εἰς μίαν πόλιν, Ἰψ ὀνομαζομένην, ὅπου ἔμειναν τρεῖς ὥρας, ὁ μικρὸς Μότσαρτ ἐδοκίμασε νὰ παίξῃ πρώτην φορὰν εἰς τὸ ὄργανον τῆς ἐκκλησίας τῶν Φραγκισκάνων. Οἱ μοναχοὶ ἐκείνην τὴν ὥραν ἐκάθοντο εἰς τὴν τράπεζαν· ἀλλ' ὅτε ἤκουσαν μίαν θείαν μουσικὴν νὰ ἔρχεται ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ἔτρεξαν ὅλοι εἰς αὐτήν, ἔμειναν δὲ ἄφωνοι ἐκ θαυμασμοῦ καὶ δὲν ἐπίστευον τοὺς ὀφθαλμούς των, ὅταν εἶδον νὰ κρούῃ ὁ ἐξαετὴς μουσικὸς τὸ ὄργανον.

Τὴν φήμην τοῦ Μότσαρτ ἔφερον εἰς τὴν Βιέννην μερικοὶ εὐγενεῖς, οἵτινες ἤκουσαν αὐτὸν κατὰ τὸ ταξιδίον του. Διὰ τοῦτο, ὅταν ὁ πατὴρ τοῦ Μότσαρτ ἔφθασε τὴν ἐνάτην ὁκτωβρίου μετὰ τὴν οἰκογενεάν του εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν πόλιν, ἀμέσως προσεκληθῇ εἰς τὴν Αὐλὴν. Αὐτοκρατορικὴ ἀμαξία παρέλαβεν αὐτούς· εἰς τὰ ἀνάκτορα τοὺς ὑπεδέχθη μετὰ πολλὴν εὐμένειαν καὶ φιλοφροσύνην ἡ Αὐτοκράτειρα Μαρία Θηρεσία, εἰς δὲ τὸ δωμάτιον τῆς μουσικῆς, ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰωσήφ μετὰ τὴν ἰδίαν του χεῖρας ἐσώκωσε καὶ ἔβαλεν εἰς τὸ κάθισμα τοῦ κλειδοκυμβάλου τὸν μικρὸν Ἀμεδαῖον.

Ὁ θαυμασμός τέχνης τοῦ ἐξαετοῦς παι-

διοῦ ὑπερέβη πᾶσαν προσδοκίαν, τὰ δὲ χειροκροτήματα τῶν ἡγεμονικῶν ἀκροατῶν δὲν εἶχον τέλος. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἔφερε τὸ παιδίον εἰς τὴν Αὐτοκράτειραν, ἡ ὁποία συνωμίλησε μαζί του μετὰ ἀγάπην καὶ οἰκειότητα. Ὁ μικρὸς Ἀμεδαῖος δὲν τὰ εἶχε χάσῃ διόλου. Ἡ δὲ Αὐτοκράτειρα ἠὲ χάριστεῖτο πολὺ ἀπὸ τὰς ἐπιτυχεῖς ἀπαντήσεις του, καὶ τὼ εἶπε.

— Ἀ, ἀνθρωπάκο μου, ξεύρεις πάρα πολλά, δὲν μοῦ λέγεις ποῖος σοῦ τὰ ἔμαθε;

— Ὅλα ὁ πατέρας μοῦ τὰ μαθεῖ! ἀπήντησε τὸ φιλόστοργον παιδίον.

— Τὸν ἀγαπᾷς λοιπὸν πολὺ τὸν πατέρα σου, καὶ εἶσαι καλὸ παιδί καὶ ἀκούεις ὅ,τι σοῦ λέγει; ἐρωτᾷ καὶ πάλιν ἡ Μαρία Θηρεσία.

Τὸ παιδίον τότε παρατηρεῖ μετὰ ἀγάπην τὸν πατέρα του καὶ λέγει:

— Ναί, ὕστερα ἀπὸ τὸν Θεό, ἔρχεται ἀμέσως ὁ πατέρας!..

Ἡ Αὐτοκράτειρα, συγκινηθεῖσα ἀπὸ τοὺς λόγους τούτους τοὺς γεμάτους υἱοκίην στοργῇ, κατεφίλησε τὸ παιδίον.

Ἀλλὰ τὴν ἰδίαν στιγμὴν πηδᾷ εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς ὁ μικρὸς Ἀμεδαῖος, ἐναγκαλιζέται τὸν λαιμόν της καὶ τὴν φιλεῖ καὶ αὐτὸς λέγων·

— Καὶ σένα, κυρία Αὐτοκράτειρα, σ' ἀγαπῶ πολὺ, γιατί εἶσαι τόσο καλὴ καὶ εὐγενικὴ!

Ὁ πατὴρ τοῦ Ἀμεδαίου ἐτρόμαξεν ὑπερμέτρως διὰ τὸ κίνημα αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ του. Ἀλλ' ἡ ἀγαθὴ αὐτοκράτειρα εἶπεν:

— Ἦσυχάσατε καὶ ἀφήσατε τὸ παιδί νὰ κάμῃ ὅ,τι τοῦ λέγει ἡ καρδιά του. Ὅ,τι βγαίνει ἀπὸ τὴν καρδίαν, πηγαίνει ἐς τὴν καρδίαν.

Καὶ ἄλλας φορές ἀκόμη ἔπαιζαν τὰ παιδιά εἰς τὴν Αὐλὴν, ἡ δὲ Αὐτοκράτειρα ἔδωκε πολὺ τιμὰ δῶρα εἰς αὐτὰ καὶ εἰς τὸν πατέρα των.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησίν των ἀπὸ τὴν Βιέννην, ὁ ἀρχιδούξ Ἰωσήφ, ὁ ὁποῖος βραδύτερον ἔγινεν αὐτοκράτωρ, ἔστειλεν εἰς τὸν μικρὸν Ἀμεδαῖον ὡς δῶρον τὸ βιολίον, μετὰ τὸ ὁποῖον ἔπαιζεν αὐτὸς ὅταν ἦτο παιδίον. Ὁ μικρὸς Μότσαρτ, κατὰ τὸ ὀλίγον διάστημα, τὸ ὁποῖον τῷ ἄφρονι ἐλευθέρῳ τὰ τακτικὰ μαθήματα, κατεγίνετο εἰς τὸ βιολίον, χωρὶς νὰ το παρατηρήσῃ ὁ πατὴρ του.

Μίαν ἐσπέραν, εἰς πρῶν μαθητῆς τοῦ ἀρχιμουσικοῦ Μότσαρτ ἔφερον εἰς αὐτόν ἑξὺ μουσικὰ τεμάχια, τὰ ὁποῖα εἶχε συνθέσῃ, διὰ νὰ ἀκούσῃ τὴν κρίσιν του. Ὁ Σάχτνερ ἦτο παρὼν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ παίξουν ἀμέσως τὰ τεμάχια διὰ νὰ κρίνουν τὴν ἀξίαν των. Ὁ μικρὸς Ἀμεδαῖος ἔτρεξε καὶ ἔφερε τὸ βιολίον του διὰ νὰ παίξῃ καὶ αὐτὸς, ἀλλ' ὁ πατὴρ του δὲν ἤθελε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ τὸ ἐπιτρέψῃ· εἶπεν ὅτι εἶνε αὐθαδεῖα νὰ

θελῇ νὰ παίξῃ ἐν ὄργανον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐδιδάχθη ὅλως διόλου. Ὁ Ἀμεδαῖος εἶπε δεῖλὰ ὅτι ζητεῖ τὴν ἀδειαν νὰ παίξῃ τὸ δεύτερον βιολίον, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο δὲ καὶ τόσο δύσκολον. Ἀλλὰ τίποτε· ὁ πατὴρ του ἔμεινεν ἀμετάπειστος. Τὸ παιδίον ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ δωμάτιον κλαῖον, ἀλλ' ὁ καλὸς Σάχτνερ παρεκάλεσε τὸν πατέρα Μότσαρτ νὰ δοκιμάσουν ἐπὶ τέλους. Ὁ μικρὸς Ἀμεδαῖος ἴσως θὰ κατάρθωνε νὰ παίξῃ μαζί του τὸ δεύτερον βιολίον.

Μετὰ τὴν ἀδειαν τοῦ πατρὸς ἐφώνησαν ὀπίσω τὸ παιδίον· ἀλλ' ὁ πατὴρ του ἀπήντησε νὰ παίξῃ τόσον σιγὰ ὥστε νὰ μὴν ἀκούεται. Τοιοῦτοτρόπος ἤρχισεν ἡ ἐκτέλεσις. Ὁ Σάχτνερ ἐν τούτοις ἀμέσως παρετήρησεν, ὅτι ὁ προστατευόμενός του ἐχειρίζετο πολὺ ὠραῖα τὸ ὄργανον, ἀφῆκε λοιπὸν σιγὰ σιγὰ κατὰ μέρος τὸ βιολίον του, καὶ ὁ μικρὸς Ἀμεδαῖος ἔπαιξε καὶ τὰ ἐξ τεμάχια χωρὶς τὸ παρὰ μικρὸν σφάλμα. Δὲν περιγράφεται ἡ ἐκπληξίς τοῦ πατρὸς του. Ἀλλ' ὁ μικρὸς κατάρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ, ὅ,τι ἐπόθει καὶ ὅ,τι προητοίμαζε πρὸ πολλοῦ: νὰ κάμῃ ἐκπληξὴν εἰς τὸν καλὸν του πατέρα.

Ὁ Μότσαρτ μετέβη καὶ πάλιν εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Βιέννης. Ὅταν ἔγινε δώδεκα ἐτῶν, προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος, διηύθυνεν τὴν ὀρχήστραν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐνὸς μεγάλου μουσικοῦ τεμαχίου, τὸ ὁποῖον ἐμελοποίησεν ὁ ἴδιος διὰ μίαν ἐορτήν· ἀπὸ τότε τῷ ἐδόθη ὁ τιμητικὸς τίτλος «Διευθυντῆς τῶν συναυλιῶν τῆς Αὐτοκρατορικῆς Αὐλῆς».

Δεκαεσσάρων ἐτῶν ἐμελοποίησε τὸ πρῶτον μελοδράμα του, τὸ ὁποῖον ἐπαίχθη μετὰ θριαμβευτικὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὸ Μιλάνον. Καὶ ἐκτοτε, κάθε ἔτος, διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν κάθε ἡμέραν, ἐμελοποίησεν ἀριστουργήματα ἐπὶ ἀριστουργημάτων. Ἀπέθανε μόλις τριάντα ἔξ ἐτῶν, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦ μελοποιῆτοῦ τοῦ Δὲν Ζοὺαν εἶνε ἀθάνατον, ὅπως καὶ τὰ ἔργα του.

(Ἐλευθέρη μετάφρασις ἀπὸ τὸ γερμανικὸν τοῦ Α. F. Meyer.)

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΕΙΜΑΡΜΕΝΟΣ

ΣΤΙΧΟΙ ΕΚ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΣ

Καρυδόφλοιδα νωποῦ
Καρυδοῦ πρασινωποῦ
Σάν δαγκάνω, με πικραίνει.

Μὰ ἐγώ, με ὑπομονή,
Ξεφλουδίζω ὡς νὰ φανῇ,
Ὁ καρπὸς τοῦ ποῦ μ' εὐφραίνει.

Ἐστὴ δουλειά σου ἂν πικραθῇ,
Τὸν καρπὸν πὲρ τὴν σκεφθῇς.
Κ' ἡ καρδιά σου θὰ ὑπομένῃ.

Ι. Γ. ΓΙΑΝΝΟΥΚΟΣ

ΑΘΗΝΑΙΟΙ ΚΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ

Η ΑΘΗΝΑ ΤΟΥ ΦΕΙΔΙΟΥ

ΥΟ ἦσαν τὰ περίφημα ἀγάλματα Ἀθηνᾶς, διὰ τῶν ὁποίων ἐστόλισε τὴν Ἀκρόπολιν ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Φειδίου: τὸ ἄγαλμα τῆς Προμάχου Ἀθηνᾶς, ὁ χάλκινος ἐκείνος γίγας, ὁ κατασκευασθεὶς, ὡς λέγεται, ἐκ τῶν περσικῶν λαφύρων καὶ στηθεὶς ἔξω, παρὰ τὰ Προπύλαια, — καὶ

τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα, τὸ ἀνεγερθεὶν βραδύτερον, ἐπὶ Περικλέους, ἐντὸς τοῦ ἀνακαιοσθέντος Παρθενῶνος.

Εἶνε περιττὸν νὰ σας εἴπω, ὅτι οὔτε ἴχνος ἐξ αὐτῶν σώζεται σήμερον! Ἐχάθησαν διὰ παντός, ὅπως τότε ἀριστουργήματα τῆς ἀρχαίας τέχνης, καταστραφέντα ἢ ἀπαχθέντα, τίς οἶδε ποῦ, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βαρβαρότητος, τῶν ἐχθρικῶν ἐπιδρομῶν, τῶν βεβήλων συλήσεων. Εἶνε πλέον ἢ βέβαιον, ὅτι ὁ περσικὸς χαλκὸς τῆς Προμάχου ἔχρησιμοποιήθη ὡς μέταλλον, ὅτι ὁ χρυσοῦς τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ Παρθενῶνος, συληθεὶς ὑπὸ ἄρπαγος τυράννων, ἐνομιματοκοπήθη ἢ μετεβλήθη εἰς κοσμήματα, τὸ δὲ γυμνὸν ἄγαλμα, ἀπαχθὲν ἴσως εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὑπέστη ἀγνώστους τύχας, ἀλλὰ βεβαίως φοβεράς, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ οὐδεμία ἐλπίς, ὅτι θάποδοθῇ ποτε εἰς τὸ φῶς, ἔστω καὶ ἀκρωτηριασμένον, ἀπὸ τὰ σκοτεινὰ ἀλλὰ καὶ κάποτε προστατευτικὰ σπλάγχνα τῆς γῆς!..

Ἰσως ἂν ἦτο μαρμαρίνον, ἡμποροῦσε κανεὶς αἰσιδόξως νὰ τρέφῃ τὴν ἐλπίδα θαυμαστῆς τιμῆς ἀνεύρεσέως. Ἀλλὰ δυστυχῶς, — ἐννοῶ δυστυχῶς διὰ τὰ Μουσεῖα καὶ τοὺς Ἀρχαιολόγους, — τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς ἦτο κατὰ βέβαιον ὅς ἐξύλινον· ναί, ὁ πυρὴν, ὁ σκελετὸς τοῦ ἦτο ἀπὸ ξύλον, περιβεβλημένον ὕλην προπλαστικὴν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦσαν προσκεκολλημένα πλάκες ἐλέφαντος, ἀποτελοῦσαι τὰ γυμὰ μέρη τοῦ σώματος, καὶ ἐπ' αὐτῶν πάλιν ἐλάσματα χρυσοῦ, ἀποτελοῦντα τὰ ἐνδύματα. Ἐννοεῖ τις λοιπὸν εὐκόλως, ὅτι ἄγαλμα τόσο πολυσύνθετον, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διατηρηθῇ κατὰ τὴν ἰσχυρίαν, ἀφ' οὗ καὶ αὐτὰ τὰ διασωθέντα μαρμαρίνα ἔργα, τὰ μονοκόμματα, δὲν εἶνε πλέον παρὰ συντρίμματα.

Τὰς πληροφορίας ταύτας περὶ τῶν ἀπολεσθέντων ἀγαλμάτων τῆς Ἀθηνᾶς,

ὁραίλομεν μόνον εἰς περιγραφὰς ἀρχαίων συγγραφέων. Ἐξ αὐτῶν γνωρίζομεν τὴν ὕλην, τὸ μέγεθος, τὴν μορφήν, τὴν διάταξιν, τὴν θέσιν καὶ τὴν ἱστορίαν των. Γνωρίζομεν περὶ τοῦ ἀγάλματος τῆς Προμάχου εἶχεν ὕψος 80 ποδῶν καὶ πλέον· ὅτι παρίστανε τὴν θεᾶν πάνοπλον, ἐτοιμὴν πρὸς μάχην, φέρουσαν ἀσπίδα καὶ δόρυ· ὅτι ἐπὶ τῆς ἀσπίδος εἰκονίζετο ἡ μάχη τῶν Λαπίθων καὶ τῶν Κενταύρων· ὅτι ὁ λόφος τοῦ κράνους καὶ ἡ ἐπίχρυσος ἄκρα τοῦ δόρατος ἐφαίνοντο μακρόθεν εἰς τοὺς καταπλέοντας ἀπὸ τοῦ Σουνίου, ὡς ἡ πρώτη λάμψις, ὁ πρῶτος χαίρεισμός τῆς μεγάλης πόλεως.

Ἀλλ' ἡ ὄψιν, πολὺν διαφοροποιήσιν, εἶχε τὸ ἄγαλμα, τὸ ἐντὸς τοῦ Παρθενῶνος. Ἡ θεὰ εἰκονίζετο μᾶλλον ἡρεμῶς. Ἡ ἀσπίς ἐκείνη ὄρθι παρὰ τοὺς πόδας τῆς, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐστήριξε τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, τὴν κρατοῦσαν τὸ δόρυ. Διὰ τῆς δεξιᾶς ἐκράτει Νίκην πτερωτήν. Ἐφερχιδῶνα ποδῆρην, αἰγίδα εἰς τὸ στήννον, καὶ κράνος λαμπρόν, στολισμένον με σφίγγα εἰς τὸ μέσον καὶ δύο γρύπας ἐκατέρωθεν. Οἱ γαλανοὶ ὀρθαλμοὶ τῆς ἦσαν ἀπὸ λίθους πολυτίμους. Εἰς τὰ κάτω τοῦ δόρατος ἦτο περιτυλιγμένος εἰς ὄρις, ὁ ἱερὸς δράκων τῆς Ἀκροπόλεως. Τὸ βάθρον, ἡ ἐπιφάνεια τῆς ἀσπίδος, τὰ πέδιλα, ὅλα στολισμένα με ποικίλας ἀναγλύπτους παραστάσεις. Εἰς τὴν Ἀμαζονομαχίαν, ἡ ὁποία εἰκονίζετο ἐπὶ τῆς ἀσπίδος, ἀνεγυρῶντο καὶ ἡ μορφή τοῦ Περικλέους, μαχομένου πρὸς μίαν Ἀμαζόνα, καὶ αὐτὸς ὁ Φειδίας, ὑπὸ τύπον γέροντος φαλακροῦ ἀνυψομένου ἐν ἑνὶ λίθῳ. Ὁ Κικέρων λέγει, ὅτι τοῦτο ἦτο τὸν τρόπον τινὰ ὡς μία ὑπογραφή, τὴν ὁποίαν ἐδικαιούτο νὰ χαράξῃ ὁ καλλιτέχνης ἐπὶ τοῦ ἀριστουργήματος του. Ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν εἶχον αὐτὴν τὴν ἰδέαν, καὶ γνωρίζετε ἀπὸ τὴν ἱστορίαν, ὅτι ἡ λαθραία αὐτὴ ἐξεκόνισις τῶν δύο θνητῶν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τῆς θεᾶς, ἐθεωρήθη ὡς ἐσχάτη ἀσέβεια, καὶ ἐστοίχισεν εἰς τὸν Φειδίαν τὴν ἐλευθερίαν, ἴσως δὲ καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν.

Ἀλλ' ἂν ἐπανεέλθωμεν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν. Ὁ χρυσοῦς τοῦ ἀγάλματος, βάρος 1150 κοιλογράμμων, ἐστοίχισεν περὶ τὰ τέσσαρα ἑκατομύρια δραχμῶν. Τὸ ἄγαλμα εἶχεν ὕψος 12 μέτρων, ἡ δὲ ἄκρα τοῦ δόρατος ἔφθανε μέχρι τῆς ὀροφῆς τοῦ ναοῦ. Τὸ γιγαντιαῖον ἄγαλμα ἐπλήρου διὰ τοῦ ὄγκου του καὶ τῆς θέσεως του μεγαλοπρεπεῖας ὅλον τὸν λαμπροστόλιον ἐκείνον χώρον τοῦ Παρθενῶνος, μετὰ τοὺς ἐρυθροβαρεῖς πέριξ τοίχους καὶ μετὰ τὰ μυρία ἀναθήματα, τὸ δὲ φῶς, τὸ κατερχόμενον ἀνωθεν διὰ τοῦ μεγάλου φεγγίτου, τοῦ ἐπὶ τῆς ὀροφῆς, ἐφαίνετο ὡς ἐκπηγάζον ἀπὸ αὐτὴν τὴν θεᾶν, ὡς αἴγλη ἀναδιδομένη

ἀπὸ τὸ ἐπιβλητικὸν ἐκεῖνο καλλιτέχνημα.

Βλέπετε, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς μᾶς ἀφῆκαν ἀρκετὰς πληροφορίες περὶ τοῦ ἀγάλματος. Καὶ ὅμως· ἄλλο νὰ ἰδῇ κανεὶς καὶ ἄλλο νὰ κούσῃ... Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπῆρχε μίαν εἰκὼν, ἐν ὁμοίωμα, ἐν ἀντίγραφον τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου, θὰ μᾶς ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀναπλάσωμεν τὸ σύνολόν της, οἷον ἔλαμπεν εἰς τὸν Παρθενῶνα, μόνον ἀπὸ τὰς περιγραφὰς τῶν συγγραφέων. Ἀπόδειξις, — ἂν χρειάζεται καὶ ἀπόδειξις, — ὅτι νεώτερός τις γλύπτης, τοῦ ὁποίου δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει τὸ ὄνομα, ἐπιχειρήσας νὰ πλάσῃ μίαν χρυσελεφάντινὴν Ἀθηνᾶν, ὡς ἦτο ἡ τοῦ Φειδίου κατὰ τὰς περιγραφὰς τῶν συγγραφέων, δὲν κατάρθωσε νὰ κάμῃ ἄλλο, εἰμὴ ἐν τερατούργημα, ἀνάξιον οὐκ τοῦ Φειδίου, ἀλλὰ καὶ τοῦ βαναυστέρου τῶν γλυπτῶν!

Κατόπιν αὐτῶν, φαντάζεσθε πλέον τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἐκπληξίν τοῦ καλλιτεχνικοῦ κόσμου, ὅταν πρὸ εἰκοσαετίας περὶπου, γινομένων ἀνασκαφῶν εἰς τὸ ἐν Ἀθῆναις Βαρθάκειον, ἀνεκαλύφθη μίαν μικρὰ μαρμαρίνη Ἀθηνᾶ, πιστὴ ὅσον ἂν τί τ' ὀνομαζομένης μεγάλης χρυσελεφάντινης Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου!

Τὸ ἀγαλμάτιον τοῦτο βλέπομεν σήμερον ἐν τῷ μέσῳ τῆς Δευτέρας Αἰθούσης τοῦ Μουσείου μας, ἐντὸς θήκης ὑαλοφράκτου, (ἀρ. 129). Ἀρκεῖ νὰ το μεγαλώσῃ κανεὶς διὰ τῆς φαντασίας καμμίαν δεκαπενταριά φορές, νὰ το ὀπλίσῃ μετὰ τὸ δόρυ, τὸ ὁποῖον λείπει, νὰ συμπληρώσῃ τὴν Νίκην, ἡ ὁποία εἶνε ἡκρωτηριασμένη, νὰ το στολίσῃ μετὰ τὸν χρυσὸν τοῦ χιτῶνος, — καὶ θὰ ἔχῃ τὴν Ἀθηνᾶν τοῦ Φειδίου πλήρη καὶ τελείαν, μετὰ ὅλην τὴν θαυμασίαν καὶ ἀρμονικὴν διάταξιν τοῦ συνόλου, ὁποῖαν δὲν ἡμποροῦσε ποτὲ νὰ τὴν φαντασθῇ κανεὶς ἀπὸ καμμίαν περιγραφὴν, — μετὰ ὅλην τὴν θεῖαν μεγαλοπρέπειαν καὶ γαλήνην τῆς γλαυκώπιδος μορφῆς.

Εἰς τὴν αὐτὴν Αἶθουσαν ὑπάρχει καὶ ἐν ἄλλῳ ἀγαλμάτιον Ἀθηνᾶς, (ἀρ. 128) πολὺ μικρότερον, εὐρεθὲν εἰς τὴν Πύκνα καὶ ἀναγνωρισθὲν ὡς ἀντίτυπον τοῦ ἀγάλματος τοῦ Φειδίου. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν ἐπὶ τοῦ βάθρου καὶ τῆς ἀσπίδος ἀναγλύπτων παραστάσεων, τὰς ὁποίας δὲν ἔχει τὸ ἄλλο, τοῦτο εἶνε πολὺ ἀτελέστερον, πολὺ ὀλιγώτερον πιστόν. Μόνον ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ Βαρθακείου εἶνε καθ'αυτὴ ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ Φειδίου, ἀκριβὴς ἀντιγραφή καθ' ὅλας τὰς λεπτομέρειας. Ἡ ἀνακάλυψις τῆς, δικαίως θεωρηθεῖσα σπουδαὶ ὁστάτη, ἔκαμε μὲν ἄλλο, καὶ μάλιστα ὁ τότε Δήμαρχος Ἀθηναίων, σπεύσας ἐν τῷ ἀκράτῳ ἐνθουσιασμῷ του, ἐτηλεγράφησεν εἰς τὴν Εὐρώπην ὅτι εὐρεθὲν ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ Φειδίου. Οὕτω πρὸς στιγμὴν ἐπιστεῦθη, — τοῦλάχιστον ὑπὸ τῶν εὐπιστοτέρων, — ὅτι ἡ

σκαπάνη έφερεν εἰς τὸ φῶς αὐτὴν τὴν χρυσολεφαντίνην θεάν, διεχύθη δὲ κάποια ἀπογοήτευσις, ὅταν ἐγνώσθη κατόπιν, ὅτι τὸ εὖρημα ἦτο ἀπλῶς μία πιστὴ μικρογραφία...

ΦΑΙΔΩΝ

ΚΑΤΑ τί διαφέρουν ἀπὸ τὰ ζῶα; — Κατὰ τὸ λογικόν; Ὅα ἦτο ἐγωισμὸς ἐκ μέρους μας ἀδικαιολόγητος. Λογικὸν ἔχουν καὶ τὰ ζῶα, καὶ καμμίαν φορὰν μάλιστα, πολὺ περισσότερον ἀπὸ μερικά παιδιὰ που ξεύρετε. . . — Κατὰ τὴν ἀνδρείαν, κατὰ τὴν ἀρετὴν, κατὰ τὴν κακίαν, κατὰ τὴν σκληρότητα, κατὰ τὴν καλοσύνην; Δὲν το πιστεύω. Ὑπάρχουν πολλὰ παραδείγματα ζῶων που εἰς ὅλ' αὐτὰ ἔβαλαν κάτω τοὺς ἀνθρώπους. — Μῆπως ἡ διαφορὰ εἶνε ὅτι ἔχομεν δύο μόνον πόδας; Ἀλλὰ πόσους ἔχουν, παρακαλῶ, τὰ πτηνὰ; . . .

Κατὰ τί λοιπὸν διαφέρουν; Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὸ εὖρον, — καὶ τί δὲν εὖρον οἱ εὐλογημένοι αὐτοὶ ἄνθρωποι! Εἶπον: διαφέρουν ἀπὸ τὰ ζῶα κατὰ τὸν γέλωτα. Ὁ ἄνθρωπος γελᾷ, τὰ ζῶα δὲν γελοῦν· αὐτὸ εἶνε ὅλον, αὐτὸ εἶνε τὸ μόνον.

Σπουδαία διαφορὰ, θὰ εἰπῇ κανεὶς. Καὶ ὁ μὲν! Συλλογισθῆτε πόσον ἀξίζει ὁ γέλως!

Ἡ ἀλήθεια εἶνε, ὅτι μερικοὶ νεώτεροι σοφοί, — ἄλλοι εὐλογημένοι! — ἀνεκάλυψαν ἔχνη γέλωτος καὶ εἰς τὰ ζῶα. Οἱ πίθηκοι, οἱ κύνες, οἱ ἔλεφαντες, ἔχουν μερικάς συσπάσεις τῶν προσωπικῶν μυῶν, εἰς στιγμὰς εὐχαριστήσεως, αἱ ὁποῖαι πολὺ ὁμοιάζουν μὲ γέλωτα. Ἀδιόφορον! Ἐρ' ὅσον ὁ ζωῶδης γέλως εἶνε ἔχνη γέλωτος, ἔρ' ὅσον δὲν ἀκούομεν τὰς Πίσσας καὶ τοὺς Ἀζῶρ νὰ χαχαλᾷ ἔξω καὶ νὰ ξεκαρδίζωνται ὡς ἄνθρωποι, εἰμποροῦμεν νὰ λέγωμεν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶχον δίκαιον...

Λοιπὸν, ζήτω ὁ Γέλως! Ὁ Γέλως, ὁ ὁποῖος εἶνε υἱεῖα, ἀναψυχή, τόνωσις, εὐλογία.

Αὐτὸν τὸν σωτήριον γέλωτα θὰ προσπαθῶ νὰ σας χαρίσω μίαν φορὰν τὸν μῆνα κ' ἐγὼ καὶ ἡ σας κάμνω νὰ... ὑπερφρανεύσθε ὅτι εἰσθε ἄνθρωποι, διηγούμενος διάφορα ἀστεῖα ἐπεισόδια ἐκ τοῦ παιδικοῦ βίου, μὲ ἄλλους λόγους:

ΟΛΙΓ' ΑΠ' ΟΛΑ

ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΥΟ ΑΔΙΑΚΡΙΤΟΙ

[Ἡ Σικηνὴ παρὶστὰ αἰθούσαν ὑποδοχῆς, ὅπου κάθηται ἕνας Κύριος, φέρων ἐπὶ τῶν γονάτων χάρτινον σακκίδιον μὲ ζαχαρωτά.

Ὁ ΜΠΕΜΠΗΣ, ἀπὸ τὴν ἡμιάνοικτον θύραν, φωνάζει ἀρκετὰ δυνατὰ πρὸς τὴν μητέρα του]. — Μαμμά! Ἐλα! Εἶνε ἐκεῖνος ὁ Κύριος, ποὺ ξεύρετε... ὁ

ἀδὲς κριτοῦ. . . ποὺ ἐν ᾧ ἦλθε τόσες φορὰς κ' ἔφαγε μαζί μας, δὲν μας ἔφερε ποτὲ οὔτε ἓνα μπουκόνι! . . . Ἐ, σήμερα μᾶς φέρνει πολὺ πλεὺς πολλὰ ἀπὸ ἓνα. . . φέρνει ὁλόκληρο σακουλάκι!

Η ΗΛΙΚΙΑ ΤΟΥ ΠΑΠΠΟΥ

Ὁ ΠΑΠΠΟΥΣ. — Εἶσαι καλὸ παιδί, Κωστάκη μου. Σ' εὐχαριστῶ πολὺ ποὺ ἤλθες νὰ μου εὐχηθῇς τὴν πρωτοχρονιά. Ἐ, ἴσως εἶνε γιὰ τελευταία φορὰ...

ΚΩΣΤΑΚΗΣ. — Ὅχι δά, καλὲ παππού! Δὲν εἶνε ἡ τελευταία φορὰ!

Ὁ ΠΑΠΠΟΥΣ. — Τὸ λές, Κωστάκη μου, γιατί εἶσαι καλὸ παιδί καὶ ἀγαπᾷς τὸν παππού σου. Μ' αὐτὸ δὲν το ξέρεи κανεὶς ποτέ. . .

ΚΩΣΤΑΚΗΣ. — Μὰ ἐγὼ τὸ ξέρω παππού, γιατί ἔκαμα τὸ λογαριασμό.

Ὁ ΠΑΠΠΟΥΣ. — Τί λογαριασμό;

ΚΩΣΤΑΚΗΣ. — Νά, ἐλογάριασα τὰ χρόνια που ἔχεις ἀκόμη νὰ ζήσης, καὶ τὰ εὖρηκα 891 σωστά.

Ὁ ΠΑΠΠΟΥΣ. — ; ; ;

ΚΩΣΤΑΚΗΣ. — Ἐτσι εἶνε. Ἡ θεῖα Ἀγγελικὴ ἔλεγε τὲς προάλλες πῶς εἶσαι πατριάρχης καὶ πῶς θὰ γίνῃς ὁ Μαθουσάλας τῆς οἰκογενείας μας.

Ὁ Μαθουσάλας ἔζησε 969 χρόνια. Τὸ λέγει ἡ Ἱερὰ Ἱστορία. . . Λοιπὸν ἀπὸ τὸ 969 ἀφαιρῶ 78 καὶ... Κάμε καὶ σύ, παππού, τὴν ἀφαίρεσι καὶ θὰ το βρῇς.

Ὁ ΠΑΠΠΟΥΣ. — ! ! ! . . .

ΕΝΑ ΠΛΑΣΜΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ἡ μικρὰ Μαρτίνα ἠκούσθη προχθὲς νὰ ὁμιλῇ πρὸς τὴν μεγαλητέραν κούκλαν τῆς οὔτω:

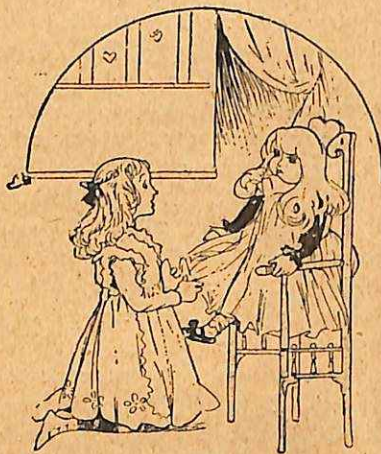
— Ἐ, Διλή, δὲν θὰ καθήσης ἐπὶ τέλους φρόνιμα; . . . Δὲν ἐντρέπεται; . . . Κορίτσι 'στὴν ἡλικίαν σου, μεγάλο πειὰ καὶ νὰ μὴν εἰμπορῇ ἀκόμη νὰ ντυθῇ μονάχο του; . . . Ἐλα, ἔλα, φέρ' ἐδῶ τὸ πόδι σου! Μπα! ἀμὴ τὸ ἄλλο σου παπούτσι ποὺ εἶνε; Βάζω στοίχημα πῶς τῶчасες! Ἀ, μὰ δὲν ὑποφέρεσαι πειὰ! Εἶσαι ὁλωδιδίου ξεχασμένη καὶ ἄμυαλη! Ξεύρεις καὶ ἐγὼ τί θὰ σου κάνω; Δὲν θὰ σου χαρίσω ἐκείνη

τὴν ὠραία κουζινίτσα, ποὺ εἶδαμε προχθὲς 'στὸ μαγαζὶ καὶ σοὺ τὴν ὑποσχέθηκα ἂν θὰ ἦσουν φρόνιμη: Ἀ, νὰ το ξέρῃς! δὲν ἔχει δῶρο!

Ἡ τιμωρία εἶνε βαρεῖα καὶ κάμνει μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὴν Διλήν. Παγώνει, χλωμαίνει, τῆς ἔρχεται πυρετός, ρίγος. Τελοςπάντων ἀπὸ τὸ κακὸ τῆς ἀρρωσταίνει βαρεῖα. . . Αὐτὸ τοῦλάχιστον φαντάζεται ἡ μητερούλα τῆς, καὶ πολὺ συγκινεῖται καὶ ἀνησυχεῖ μὲ τὴν κατάστασιν τῆς ἀγαπητῆς θυγατρὸς τῆς.

— Ἐτσι σοὺ τᾶπα, χρυσό μου, τῆς λέγει. Ἐσύ εἶσαι πολὺ καλὸ κορίτσι. Καὶ τὴν κουζινίτσα θὰ σου πάρω, καὶ ἓνα σωρὸ ἄλλα δῶρα. . . Ὡ, Θε! μου! καίει ἀκόμη! Ὁ πυρετός ἐξακολουθεῖ. . . πρέπει νὰ φωνάξω τὸν γιατρό. . . μὰ τὸν ἀληθινὸν γιατρό, ὅχι ἐκεῖνον τὸν ἀστεῖο τὸ Νίκο, ποὺ μου κάνει τὸν γιατρό γιὰ νὰ κοροϊδεύ!

Καὶ μὲ ὄλην τὴν σοβαρότητα, πηγαίνει

καὶ παρκαλεῖ τὴν μητέρα τῆς νὰ φωνάξῃ τὸν ἱατρὸν. Ἡ μητέρα γελᾷ ἡ Μαρτίνα ἐπιμένει.

Ἡ ΜΗΤΕΡΑ. — Μὰ, παιδί μου, εἶνε δυνατὸν νὰ ἔλθῃ τώρα ὁ γιατρός γιὰ μιὰ κούκλα;

Ἡ ΜΑΡΙΝΑ. — Μπα! καὶ γιατί, μαμμά; Πλάσμα τοῦ Θεοῦ δὲν εἶνε καὶ ἡ κούκλα;

« ΠΟΡΤΟ ΚΑΙ ΚΑΛΙΑ »

Ὁ μικρὸς Γεῶργος χειροκροτεῖ καὶ φωνάζει ἑξαλλος ἀπὸ χράν, κατενθουσιασμένος: Ὁ γαῖδαρος τοῦ μανάβη ἔρχεται ἀπὸ μακρὰ καταφορτωμένος μὲ μῆλα, μὲ λεμόνια, μὲ μανδάρνια, μὲ πορτοκάλια καὶ... μὲ κάτι ἄλλα ὀπωρικά, μὰ κάτι ὀπωρικά, ὅλως διόλου νέα, καὶ παράδοξα, καὶ πρωτοφανῆ. Εἶνε μεγάλα, στρογγυλά καὶ κάτασπρα, σὰν χιονισμένα! Ποτέ του δὲν εἶδεν ὁ Γεῶργος κάτασπρα ὀπωρικά! Τί ὠραῖα ποὺ θὰ εἶνε ! ! !

Καὶ ὁ μανάβης φωνάζει, ἡ μᾶλλον τραγουδεῖ:

— Πάρτε πόρτο. . . καὶ κάλια! πόρ-

το καὶ κάλια! πόρτο καὶ κάλιαααα! . . . Ὁ Γεῶργος τρέχει πρὸς τὴν μητέρα του:

— Μαμμά! Μαμμά! Πορτο καὶ κάλια θὰ πάρουμε σήμερα! Εἶνε κάτι καινούργια φρούτα, κάτασπρα. . . Ἐλα νὰ τα ἰδῇς! ὁ μανάβης ἔφθασε.

Καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὸ παράθυρον, διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὸν μανάβην.

Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ ὁ φορτωμένος γαῖδαρος εἶχε πλησιάσει, καὶ ὦ, ποῖα ἀπογοήτευσις! Τὰ ἄγνωστα πορτοκάλια, τὰ νέα κάτασπρα ὀπωρικά, ἦσαν ἀπλούστατα πορτοκάλια. . . τυλιγμένα μὲ ἄσπρον σιγαρόχαρτον, διὰ νὰ διατηροῦνται! . . .

Η ΔΥΣΠΕΨΙΑ ΤΟΥ ΜΙΧΑΛΑΚΗ

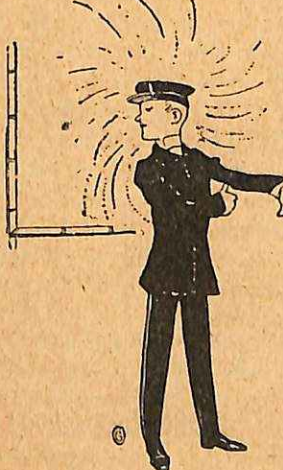
Ὁ Μιχαλάκης ἔτυχε κατ' αὐτὰς μεγάλης καὶ ἐξαιρετικῆς τιμῆς: Τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου ἐώρταζεν ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λυκείου του καὶ τὸν ἐπροσκάλεσεν εἰς τὸ γεῦμα. Καὶ ἐπροσκάλεσε μόνον αὐτὸν ἀπὸ ὅλους τοὺς συμμαθητὰς του, διότι εἶνε ὁ πρῶτος τῆς ἀνωτέρας τάξεως, καὶ μόνον τοὺς πρῶτους συνεθίζει νὰ προσκαλῇ κατ' ἔτος ὁ κ. Διευθυντής.

Ἰδέτε τὸν πῶς ἀκτινοβολεῖ ὑπὸ τὴν χρυσοπάρυον στολήν τοῦ Λυκείου, τὴν ὁποῖαν περιβάλλεται ὑπερήφανος ἀπέναντι τοῦ καθρέπτου! . . . Διὰ πρώτην φορὰν θὰ παρακαθῇ εἰς ἐπίσημον γεῦμα, καὶ εἶνε εὐτυχής, πολὺ εὐτυχής. . .

Φθάνει. Ἡ μεγάλη τραπεζαρία εἶνε στολισμένη μὲ φῶτα καὶ μὲ ἄνθη. Ὅλοι οἱ καθηγητὰ τοῦ Λυκείου εἶνε προσκεκλημένοι οἰκογενειακῶς. Ἡ μακρὰ τράπεζα γεμίζει ἀπὸ κυρίους καὶ κυρίας. Κανένα παιδίτῃς ἡλικίας τοῦ Μιχαλάκη. Μόνον αὐτός! ὁποῖα τιμὴ! ἔ;

Ὁ Μιχαλάκης δὲν τα χάνει διόλου. Κάθεται καὶ τρώγει, τρώγει, τρώγει. Τὰ φαγητὰ εἶνε ἄφθονα καὶ ὠραῖα. Ψητά, σάλτσες, ψάρια, πουλιά, χόρτα, παστίτσα, γλυκίσματα, ὀπωρικά, κρασιά, σαμπάνιες. Ὡ, πῶς του ἀρέσει ἡ σαμπάνια τοῦ Μιχαλάκη! Διαφέρει τόσον πολὺ ἀπὸ τὴν ρετσίναν ποὺ πίνουν συνήθως εἰς τὸ σπῆτι! . . .

Ἦλθαν τὰ ἐπιδόρπια καὶ αἱ προποσεις. Ὁ Μιχαλάκης δὲν τα χάνει διόλου. Σηκώνεται, ὑψώνει τὸ ποτήριόν του, καὶ ἐκ μέρους ὅλων τῶν συμμαθητῶν του προπίνει μὲ φωνὴν πετειναρίου οὐπέρ

τῆς πολυτίμου υἱεῖας τοῦ κ. Διευθυντοῦ. » Ἐπειτα, — δυστυχῶς δὲν ἦτο ὁ τελευταῖος, — ἦλθε καὶ ἡ σειρά ἐνὸς μαλλιανοῦ ποιητοῦ, ὁ ἐποῖος ἐσηκώθη, καὶ μὲ βροντώδη φωνήν, μὲ φοβερὰς χειρονομίας, ἤρχισε νὰπαγγέλλῃ ἓνα ποίημα ἀτελείωτον. . . Ὁ Μιχαλάκης κατέβαλε μεγάλην προσπάθειαν διὰ νὰ το ἐννοήσῃ· ἀλλὰ δὲν το κατόρθωσε. Μήπως ἔπαιεν ἡ σαμπάνια; . . .

Τελοςπάντων! Εἴτε μεθυσμένος εἶτε ὄχι, ὁ Μιχαλάκης συλλογίζεται, ὅτι τὸ ποίημα ἤμπορούσε καὶ νὰ λείψῃ. . .

Ἀργὰ εἰς τὸ σπῆτι, ἡ οἰκογένεια ἀγρυπνεῖ, περιμένουσα τὴν ἐπιστροφήν τοῦ ἥρωος τῆς ἐορτῆς.

Καὶ ὁ Μιχαλάκης παρουσιάζεται εὐθυμος, λάλος, πλήρεις ἐντυπώσεων. . .

Λέγει, λέγει, ἀλλὰ οἱ γονεῖς του καὶ τὰ δέλφια του δὲν εἰμποροῦν νὰ ἐννοήσου

πολλὰ πράγματα. Τὰ διηγεῖται ἅπαντα, χωρὶς καμμίαν σειράν, καὶ ὡς νὰ ἐπεινούσεν ἀκόμη, τρώγει τὰς περισσοτέρας λέξεις. Λέγει ὅτι ἔφαγε ἅπαν σαμπάνιες, ὅτι ἦπαν μαγιονέζαν, καὶ ἔτι ἔρρῳφσαν καὶ ἓνα ποίημα. Τελοςπάντων τὰ κάμνει θάλασσα. Μήπως πταίει ἡ σαμπάνια;

Τὴν νύκτα ὑποφέρει πολὺ εἰς τὸ κρεβάτι τοῦ ὁ Μιχαλάκης. Ἀδύνατον νὰ κλεισῇ μάτι. Αἰσθάνεται ἄγωνιαν, ἓνα βάρος φοβερὸν εἰς τὸ στομάχι. . .

Καὶ συλλογίζεται, ποῖον ἀρά γε ἅπ' ὅλα δὲν ἠμπόρεσε νὰ χωνεύσῃ;

Μήπως τὸ ψάρι;

Μήπως τὸ γουρουνάπουλο;

Μήπως τὴν πουδίγκαν; τί;

Ἐπὶ τέλους τὸ νῆρε! Δὲν ἠμπόρεσε νὰ χωνεύσῃ. . . τὸ ποίημα τοῦ μαλλιανοῦ ποιητοῦ!

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΤΑΞΙΔΙΟΝ ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΚΟΣΜΟΥΣ (1)

Η ΘΕΙΑ ΜΟΥ ΟΥΡΑΝΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ

Ἡ ὠραία ἐσπέρα! Πόσον λάμπουν οἱ ἀστέρες καὶ πόσον ὁ οὐρανὸς εἶνε μαῦρος! Διὰτὶ ἄρα γε, θεῖα, ὁ οὐρανὸς εἶνε μαῦρος τὴν νύκτα, ἀφοῦ ἔχει τόσον ὠραῖον γαλανὸν χρῶμα τὴν ἡμέραν; — Ὁ οὐρανὸς δὲν εἶνε γαλανός, Κωστάκη μου. Αὐτὸς εἶνε πάντοτε μαῦρος. Ὁ ἄηρ ἔχει τὸ ὠραῖον αὐτὸ γαλανὸν χρῶμα, καὶ μάλιστα μόνον ὅταν φωτίζεται ἀπὸ τὸν ἥλιον. Διὰ τοῦτο τὴν νύκτα, ὅποτε στρέφωμεν τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἥλιον, ὁ ἄηρ χάνει τὸ γαλανὸν τοῦ χρῶμα καὶ βλέπουμεν τότε τὸ μαῦρον χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ.

— Παράδοξον, ὁ ἄηρ νὰ εἶνε γαλανός! Ἀλλ' ἀφοῦ εὐρισκόμεθα ἐντὸς τοῦ ἀέρος, ἀφοῦ ἄηρ εὐρίσκεται πανταχοῦ, διατὶ νὰ μὴ βλέπωμεν τὰ πάντα μὲ χρῶμα γαλανόν;

— Καὶ τὸ ὕδωρ δὲν ἔχει χρῶμα ὅταν εὐρίσκεται ἐντὸς ποτηρίου, καὶ ὁμοῦς εἶνε πρασινωπὸν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ. Παρομοίως καὶ ὁ ἄηρ τότε μόνον φαίνεται γαλανός, ὅταν ἔχη μεγάλην μάζαν, ὅπως συμβαίνει εἰς τὸν ἀέρα τὸν εὐρισκόμενον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μας.

— Ὅα ὑπάρχει τότε πολὺς ἄηρ ὑπεράνω μας! πολὺ περισσότερος ἀπὸ τὸν ἀέρα, ὁ ὁποῖος ὑπάρχει ἐμπρὸς μου, ὅταν εὐρίσκωμαι εἰς τὴν ἐσοχὴν· διότι τότε δὲν τὸν βλέπω γαλανόν.

— Ἀνέγνωσα κάπου, ὅτι τὸ στρώμα τοῦ ἀέρος, τὸ ὁποῖον μᾶς περιβάλλει, ἔχει ὕψος ἐξήκοντα ἕως ὀγδοήκοντα χιλιάμετρα. Μερικοὶ μάλιστα λέγουν καὶ μεγαλύτερον ἀριθμὸν, ἀλλὰ καὶ τόσον πάχος εἶνε ἀρκετόν. Ἐκτὸς τούτου, τὸ γαλανὸν αὐτὸ χρῶμα τοῦ ἀέρος γίνεται περισσότερον εὐδιάκριτον, ἕνεκα τοῦ μαύρου χρώματος τοῦ οὐρανοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον τελειώνει ὁ ἄηρ. Εἰς τὸ τελευταῖόν σου μάθημα τῆς Γεωγραφίας ἔμαθες περὶ τοῦ ὅρου Ἀθῶ, τοῦ εὐρισκόμενου εἰς τὴν Χαλκιδικὴν χερσόνησον. Τὸ εἶδον μίαν ἡμέραν, μεταβαίνουσα ἀπὸ Μυτιλήνης εἰς Κωνσταντινούπολιν· ἐβλεπον αὐτὸ ἐξ ἀποστάσεως ἐκατὸν τεσσαράκοντα περίπου χιλιομέτρων. Ὁ Ἀθῶς ἐνὸμίξες ὅτι ἐκρύπτετο ἀπὸ υποκύναν ἄκμόν· τὸ χρῶμα ὁμοῦς αὐτοῦ ἦτο ἀσήμαντον ὡς πρὸς τὸ ζωηρὸν κυανοῦν

(1) Ἰδε Διάπλαιν 15 Ἰανουαρίου ἔ. ἔ.

χρῶμα τοῦ ἑλληνικοῦ οὐρανοῦ. Ἐκ τούτου ἐννοεῖς τὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν βλέπεις κυανοῦν τὸν ἀέρα, ὅταν παρατηρῇς πρὸς τὴν ἐξοχὴν. Ὅπως ἴδης αὐτὸν κυανοῦν, δὲν πρέπει νὰ παρατηρῇς ἔμπροσθέν σου πρὸς τὴν πεδιάδα, ἀλλὰ πρὸς τὰ ἄνω.

— Καὶ αὐτὸς ὁ μαῦρος οὐρανός, ὁ ὁποῖος κάμνει περισσότερο ἐυδιάκριτον τὸ χρῶμα τοῦ ἀέρος, τί ἄρα γε εἶνε;

— Τίποτε.

— Πῶς! τίποτε;

— Τοῦλάχιστον δὲν εἶνε τοιοῦτόν τι, ὥστε ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι νὰ δυνάμεθα νὰ τὸ αἰσθανθῶμεν. Εἶνε κενόν. Ὅταν κενώσωμεν φιάλην πλήρη ὕδατος, μένει αὕτη πλήρης ἀέρος. Ἀλλ' ἐὰν ἀφαιρεθῇ καὶ ὁ ἀήρ, δὲν μένει πλέον τίποτε τοῦτο ἀκριβῶς εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον τελειώνει ὁ περιβάλλων ἡμᾶς ἀήρ.

— Καὶ αὐτὸ δὲν τὸ κενὸν ὀνομάζομεν οὐρανόν;

— Ἀκριβῶς.

— Καὶ μέχρι τίνος σημείου φθάνει οὗτος; Ποῦ τελειώνει;

— Πολλὰ μοῦ ζητεῖς. Πολλὴ προχωρεῖς. Χάνει κανεὶς τὸν νοῦν του, ἂν ἀναζητῇ τὸ ἄκρον τοῦ οὐρανοῦ. Μόλις κατορθώνει νὰ μάθῃ κατὰ τι περὶ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα περιέχει· διότι, εἶνε μὲν κενός ὁ οὐρανός, ἀλλ' αὐτὸ τὸ κενὸν κατοικεῖται· εἶνε κενόν, εἰς τὸ ὁποῖον ὁμῶς εὐρίσκονται ἄστρα πολλὰ εἰς διαφόρους ἀποστάσεις.

— Καὶ ποῖον εἶνε τὸ πρῶτον ἄστρον, τὸ πλησιέστερον πρὸς τὴν γῆν;

— Περὶ τούτου δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία: εἶνε ἡ Σελήνη. Δύναται τις μάλιστα νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ Σελήνη εἶνε πιστὴ θεοφανεία, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὴν ὑπερσίαν τῆς Γῆς, στρέφεται κανονικῶς περὶ αὐτὴν καὶ κρατεῖ τὸν τρόπον τινὰ τὴν οὐρανὸν τῆς ἐσθῆτος τῆς κυρίας τῆς. Εἶνε δηλαδὴ ἀπὸ τὸ σπιτικὸν τῆς Γῆς.

— Τότε θὰ εὐρίσκεται παραπολύ πλησίον μας! Εἰς πόσῃ ἄρα γε ἀπόστασιν;

— Μηδαμινὴν· τριακοῖσαι ὀγδοήκοντα τέσσαρες χιλιάδες χιλιόμετρα μᾶς χωρίζουν ἀπὸ τὴν Σελήνην.

— Τόσον μεγάλην ἀπόστασιν ὀνομάζεις μηδαμινὴν;

— Ἀναμφιβόλως. Αἱ ἀποστάσεις αἱ μεταξὺ τῶν διαφόρων μερῶν τῆς Γῆς, καὶ αὕτη ἀκόμη ἡ ἀπόστασις τῆς Σελήνης ἀπὸ τῆς Γῆς, ἡ ὁποία κατὰ πολὺ υπερβαίνει αὐτάς, εἶνε μηδαμινὰ, συγκρινόμεναι πρὸς τὰς ἀποστάσεις μεταξὺ τῶν σωμάτων τοῦ οὐρανοῦ. Ἀργότερα, ὅταν θ' ἀρχίσωμεν νὰ ἐξετάζωμεν τὸν οὐρανόν, τότε θὰ ἴδῃς μεγάλας ἀποστάσεις.

— Ἀλλά, θεία, πῶς ἡδυνήθησαν νὰ μετρήσουν αὐτάς τὰς τριακοῖσας ὀγδοήκοντα τέσσαρας χιλιάδας χιλιόμετρα;

Ἐκάμε ποτὲ κανεὶς αὐτὸ τὸ ταξείδιον;

— Ὅταν διδασκῇς γεωμετρίαν, ἀγαπήτέ μου, θὰ μάθῃς νὰ κατασκευάζῃς τρίγωνα καὶ νὰ μεταχειρίζεσαι αὐτά. Θιμάθῃς τότε πῶς κατορθοῦται νὰ μετρήθῃ δι' αὐτῶν ἡ ἀπόστασις τοῦ σημείου, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεισθε, ἀπὸ ἐν ἄλλο σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον δὲν δυνάμεθα νὰ ὑπάγωμεν, ὅπως εἶνε ἡ κορυφὴ ἀπρόσιτου ὄρους. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον εἶνε δυνατόν νὰ εὐρεθῇ καὶ ἡ ἀπόστασις τῆς Σελήνης.

Αἱ τριακοῖσαι ὀγδοήκοντα τέσσαρες χιλιάδες χιλιόμετρα ἐμετρήθησαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, καὶ πίστουμε, ἐμετρήθησαν πολὺ σωστά. Ἡ ἀπόστασις ἦτο τόσον μικρά, καὶ ἡ πρᾶξις τόσον εύκολος, ἂν συγκρίνῃς αὐτὴν πρὸς τοὺς λογαριασμούς, τοὺς ὁποῖους κάμνουν διὰ νὰ εὐρουν τὴν ἀπόστασιν τῶν ἄλλων οὐρανίων σωμάτων, ὥστε ἦτο ἀδύνατον ν' ἀπατηθῶσιν ἀπὸ τὴν θεοφανείαν μας.

Ἐξ αὐτῆς ἀκόμιστα ἐγίνεν ἡ ἀρχή, πρὸ ὀλίγου ἀκόμη χρόνου, νὰ βλέπωμεν καθαρά τὰ πράγματα τοῦ οὐρανοῦ. Σοὶ διηγήθην ποτὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ μήλου τοῦ Νεύτωνος;

— Τοῦ μήλου τοῦ Νεύτωνος; Ὁχι. Νὰ μοὶ τὴν διηγηθῇς τώρα, σὲ παρακαλῶ.

— Ὁ Νεῦτων, μέγας ἄγγλος ἀστρονόμος, ἦτο ποτὲ ἐξηπλωμένος εἰς τὴν χλόην ὑπὸ μηλέαν, καὶ εἶχε τοὺς ὀφθαλμούς ἐστραμμένους πρὸς τὸν οὐρανόν. Τοῦτο ἐγένετο κατὰ τὸ 1666. Σὲ πρὸς καλῶ νὰ ἐνθυμῇσαι αὐτὴν τὴν χρονολογίαν! Ὁ ἴδιος ἀργότερα ὅτι ἀξίζει τὸν κόπον. Ἀφ' ἧς ἀποσπᾶται ἀπὸ τὸ δένδρον ἐν μῆλον καὶ πίπτει ἐμπρὸς του. Βεβαιότατα αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε καθόλου παράδοξον· ὅλα τὰ μῆλα τ' ἀποσπᾶμεν ἀπὸ τὰ δένδρα, ἀφ' ὅτου ἐγίναν αἱ μηλέαι, αὐτὸν τὸν δρόμον ἀκολουθοῦν, δηλαδὴ πίπτουν εἰς τὴν γῆν. Ἀλλ' ὁ Νεῦτων, βλέπων τὸ μῆλον νὰ πίπτῃ, ἐσκέφθη τι, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἄλλος, νομίζω, πρὸ αὐτοῦ εἶχε σκεφθῇ. Ἡ δύναμις αὕτη, εἶπεν, ἡ ὁποία σύρει τὸ μῆλον πρὸς τὴν γῆν, μέχρι τίνος ἄρα γε ἀποστάσεως ἐνεργεῖ; Εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν ἢ χιλίων χιλιόμετρων, ἐνεργεῖ ἀκόμη; Ἐν τῇ ἀποστάσει, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται ἡ Σελήνη, ἄρα γε μῆλόν τι δύναται νὰ φθάσῃ μέχρις ἐμοῦ; Ποῖος θὰ το ἐμποδίσῃ; Ἔως ποῦ φθάνει ἡ δύναμις, μὲ τὴν ὁποίαν σύρει ἡ ἡμετέρα γῆ τὰ σώματα; Φθάνει μέχρι τῆς Σελήνης; Ἀν φθάνῃ, καὶ αὕτη τότε ἡ Σελήνη δὲν θὰ εἶνε ἐπίσης ἡναγκασμένη νὰ ὑπακούῃ εἰς τὴν ἐλξίν τῆς Γῆς; Καὶ τότε ἡ Σελήνη δὲν πρέπει νὰ πίπτῃ ἐπὶ τῆς Γῆς; Βλέπεις, ὅτι ἐπρεπεν ὁ Νεῦτων νὰ εἶνε ἀστρονόμος διὰ νὰ σκεφθῇ τοιαῦτα πράγματα.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἦτο ἀπλὴ σκέψις, τὴν ὁποίαν ὁμῶς οὐδέποτε πλέον

ἐγκατέλειπεν ὁ Νεῦτων. Ἐπειτα ἀπὸ ὑπολογισμούς, οἱ ὁποῖοι διήρκεσαν πολλὰ ἔτη καὶ τοὺς ὁποῖους σὺ δὲν εἰμπορεῖς νὰ ἐννοήσῃς, οὐδ' ἐγὼ ἀκόμη, ἐφθασεν εἰς τὸ ἐξῆς συμπέρασμα, τὸ ὁποῖον σὺ οὐδὲν ὅμως θὰ ὑπώπτευες, οὐδ' ἐγὼ περισσότερο σοῦ, πρὸ τοῦ νὰ μάθῃς αὐτό: Πάντα τὰ σώματα, ὅταν πίπτουν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἀκολουθοῦν νόμον ἀρκετὰ πολὺ πλοκαῖον· αὐτὸν τὸν ἴδιον νόμον εὐρεν ὁ Νεῦτων, ὅτι ἀκολουθεῖ, ὡς ἀπλοῦν μῆλον, καὶ ἡ Σελήνη. Ἡ Σελήνη, ἀντὶ νὰ κινῆται κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν καὶ ν' ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν Γῆν, ὅπως ἄλλα οὐράνια σώματα, ἐπειδὴ ἔλκεται, ὅπως καὶ τὸ μῆλον, ὑπ' αὐτῆς. λοξοδρομεῖ ἀδιακόπως καὶ τοιοῦτοτρόπως στρέφεται πάντοτε περὶ τὴν Γῆν, διατηροῦσα τὴν ἰδίαν ἀπόστασιν. Ἡ λοξοδρομία αὕτη εἶνε ἀδιάκοπος πῶσις· ἐπειδὴ ἡ Σελήνη εἰς τὴν δευτερόλεπτον παρεκκλίνει ἀπὸ τῆς διεύθυνσιν τῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς Γῆς τόσον δρόμον, ὅσον θὰ ἔτρεχε κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν μῆλον εὐρισκόμενον εἰς τὴν ἀπόστασιν τῆς Σελήνης καὶ πίπτον πρὸς τὴν Γῆν.

Νομίζω, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις αὕτη τοῦ Νεῦτωνος δὲν σοὶ φαίνεται πολὺ θαυμαστή, καὶ θὰ ἐρωτήσῃς ἴσως τώρα, ἂν ἀξίζει πραγματικῶς τὸν κόπον νὰ ἐνθυμῇσαι τὸ ἔτος 1666, τὸ ἔτος τῆς ἱστορίας τοῦ μήλου. Καὶ τοῦτο βέβαια ἐπειδὴ δὲν εἶσαι ἀστρονόμος.

— Καὶ ἂν ἤμην;

— Ἐὰν ἦσο, θὰ ἐνόεις ὅτι ἡ μεγαλοφυΐα αὕτη ιδέα, ἡ ὁποία ἐφώτισεν τὸν νοῦν τοῦ Νεῦτωνος κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, εἶνε ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα γεγονότα τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας· ὅτι ἡ ιδέα αὕτη ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἱκανότητα νὰ κατανοήσῃ τὴν δύναμιν, ἡ ὁποία συνδέει τὰ οὐράνια σώματα, δηλαδὴ νὰ μάθῃ τὸ μυστήριον τῆς παγκοσμίου ἑλξεως.

— Θεέ μου, δὲν καταλαμβάνω πλέον τίποτε.

— Ἀλήθεια, μικρὲ μου. Παρασύρομαι πολὺ· ἀλλὰ θὰ σοῦ τα εἴπω τώρα ἀπλοῦστερα.

[Ἐπεται συνέχεια.]

[J. Macé] Α. Σ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

ΓΝΩΜΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΕΡΙ ΜΙΚΡΩΝ

Ἐπάρχει θησαυρὸς ἀνεξάντλητος τρυφερότατος εἰς τὰς καρδίας τῶν παιδίων.

Α. Δωδε.

★

Τὴν γλῶσσάν μας καθαρίζουν τὰ παιδία. Αὐτὰ ἐξωμάλυναν ὀλίγον κατ' ὀλίγον μέγα πλῆθος τύπων ἀνωμάτων.

ΜΑΞ ΜΥΛΛΕΡ.

★

Οὐδέποτε ἐν παιδίον μένει ἀδιάφορον. Σχολιάζει, ἐρωτᾷ, ἀμφιβάλλει, ζητεῖ διαρκῶς.

Γεωργία Σάνδη.

ΕΓΓΟΝΟΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

(Συνέχεια· ἴδε σελ. 48.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Τὰ ὄρφανὰ παιδία θάναρχοι τὴν ἐπαύριον. Εἶχον ἤδη ἀποχαιρετήσῃ τοὺς πατρικοὺς τὸν φίλους, τοὺς ὁποῖους μὲ εἰλικρινῇ λύπην θὰ ἐγκατέλειπον. Ἡ ἀξιοτίμος χορεία τῶν μαθητευομένων ἦτο διὰ τοῦτο ἀπαρηγόρητος.

Καὶ ποῖος θάναρχος τὴν ἐπαύριον, τὸν φιλοπαίγμονα καὶ φαίδρον Γκύ, μὲ τὸν αἰώνιον του γέλωτα καὶ μὲ τὰς χαριτωμένας του ἀστειώσεις, αἱ ὁποῖαι διεσκέδαζον κ' ἐκείνους ἀκόμη, οὔτινες ὕφιστα τὰς συνεπείας τῶν;

Ὁ γειτονικὸς φαρμακοπώλης, κοπανίζων ὁλονὲν τὰ μυζαλά του, ἐνεθυμείτο τὴν ἡμέραν καθ' ἣν, μόνος εἰς τὸ φαρμακεῖον, εἶχε δεχθῇ τὴν ἐπίσκεψιν ὄλων τῶν ἀγιοπαίδων τῆς πόλεως, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο ἀλλεπαλληλοὶ καὶ τὸν ἐζητοῦσαν, ὁ ἑνὶς μιᾶς πεντάρας χαμομήλι, ὁ ἄλλος μιᾶς πεντάρας τίλλιο, ὁ τρίτος μιᾶς πεντάρας σιναπόπορο, ὁ τέταρτος μιᾶς πεντάρας λιναρόπορο, ὁ πέμπτος μιᾶς πεντάρας παπαρούνα, καὶ καθέξῃς, ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ ἱαματικά βότανα, τῶν ὁποίων πλήρη κατάλογον εἶχε συντάξῃ ὁ Γκύ, «ἐκεῖνο τὸ παλῶπαίδον»... Ὁ δυστυχὴς φαρμακοπώλης εὐρε τὸν διὰβολόν του τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ τώρα διεκήρυττε μεγαλοφώνως ὅτι ἡ ἀναχώρησις τοῦ Γκύ ἦτο «σωτηρία» καὶ ὁμῶς κατὰ βάθος ἐλυπεῖτο...

Εἰς τὸ σιδηροφυεῖον τοῦ Χ α λ κ ι ν ο υ Ἀ ν θ ρ ῶ π ο υ, ὁ σιδηροφυεῖς ἐμεῖδεν ὑπὸ τὴν γενειάδα του, ρίπτων βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Καραλομάγου, ὁ ὁποῖος ἐστόλιζε τὴν εἴσοδον τοῦ ἐργαστηρίου, καὶ τὸν ὁποῖον μίαν ἡμέραν εὐρε λούοντα τοὺς πόδας του εἰς τὴν θερμὴν πηγὴν, τὴν τὸσον ἐκτικαμένην ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, οἱ ὁποῖοι ὁμῶς ποτὲ δὲν εἶχον σκεφθῇ νὰ στείλουν ἐκεῖ καὶ τοὺς ἀνδριάντας τῶν... Καὶ πάλιν ὁ Γκύ, χωρὶς νὰ συμβουλευθῇ τὸν γενειοφόρον Αὐτοκράτορα, τῷ εἶχεν ἐπιβάλῃ ἀνευλαβῶς τὸ ὑγιεινὸν ἐκεῖνο ποδόλουτρον.

Ἄλλοτε πάλιν προσέειπεν ἕνα ἰ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ἐνδὲς ὁδοντοῦατροῦ, Δήμου καλουμένου, καὶ τὴν ἐπαύριον ὁ Δήμος ἀνεγινώσκετο Δ ἡ μ ι ο ς... Ἀλλοτε ἐκρέμασε μίαν ξυριστικὴν λεκάνην, μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἐδὼ ξυρίζονται δωρεάν», ἐπὶ τῆς θύρας κάποιου αἰσχροκερδοῦς τοκογλύφου. Ἄλλοτε ἔδωκε τὰ λευκὰ σκυλάκια τῆς γειτονίας, ὅσα τοῦλάχιστον κατάρθωσε νὰ συλλάβῃ, καὶ τάφηκε νὰ γυρίζουν εἰς τοὺς δρόμους μὲ ὅλα τὰ χρώματα τῆς ἱριδος, ἄλλα κατακίτρινα, ἄλλα κατακόκκινα, κ' ἄλλα καταγάλαζα...

Εἰς αὐτὰ κατεγίνετο ὁ ἀστεῖος μας

Γκύ, ἀνύποπτος τότε ἀκόμη τοῦ μέλλοντος μεγαλείου του... Ὅποιον κενὸν θὰ ἄφρινεν ἡ ἀναχώρησις του μεταξὺ τῶν ἀγαθῶν κατοίκων τοῦ Αἰξ! Ἀλλὰ πουθενὰ ἄλλου τὸ κενὸν τοῦτο δὲν ἦτο τόσον αἰσθητόν, ὅσον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὀπλοποιῦ: ἡ μικρὰ Γλυκερία ἔκλειεν, ἔκλειεν, χωρὶς κἂν νὰ κρύπτῃ τὰ δάκρυά της, — ἀληθῆς ἀκατακλυσμός!

Ὁ Γκύ ἦτο τόσον καλός, τόσον ὑποχωρευτικός! ἤξευρε τόσον καλά νὰ τὴν διασκεδάσῃ, νὰ τὴν περιποιῇται, νὰ τὴν παρηγορῇ εἰς τὰς μεγάλας παιδικὰς τῆς θλίψεις!

Μόνον αὐτὴν τὴν φοράν ἐφαίνετο ἀνίσχυρος, καὶ ὅχι μόνον δὲν κατάρθωνε νὰ τὴν κάμῃ νὰ γελάσῃ τὴν μικράν του φίλην, ἀλλὰ ἔκλειε καὶ αὐτὸς μαζί της, ἡ δὲ δυστυχία τῶν θρήνων καὶ τῶν λυγμῶν δὲν εἶχε τέλος.

— Ὁ γυρίσω ἀργότερα, ἄμα κάμω περιουσίαν, τῇ ἔλεγε. Ὁ ἕχω ἕνα ὠραῖο ἄλλο, καὶ θὰ σε πάρω μαζί μου, ἕνα λαμπρὸ παλάτι, ὅλη χρυσάφι καὶ διαμάντια καὶ μαργαριτάρια καὶ ρουμπίνια. Ἐκεῖ θὰ κάμωμε τοὺς γάμους μας. Naί;

— Τί ἀνοησίες τῆς λές; τῷ παρετήρει χαμηλοφώνως ὁ Γωλιτέρος, σοβαρώτερος οἱ εὐγενεῖς ὑπανδρεύονται μεταξὺ τῶν.

— Μπα! Εἰς τὰ παραμύθια ποῦ μας ἔλεγε ἡ γιαιά, — δὲν θυμάσαι; — οἱ βασιλεῖδες ἐπερναν βοσκοπούλες... Δόξα σοὶ ὁ Θεός, κ' ἐγὼ δὲν εἰμι βασιλεῖς, καὶ ἡ Γλυκερία εἶνε καλλίτερη ἀπὸ βοσκοπούλα.

Ἡ ἀποκάλυψις τῆς καταγωγῆς του δὲν εἶχεν ἐμπνεύσῃ τὴν ἐλαχίστην ὑπερηφάνειαν εἰς τὸν Γκύ. Ἦτο ἀκόμη τὸ ἀφελές καὶ ἀπλοῦν παιδίον, τὸ ὁποῖον ἐγνωρίσαμεν, ὁ δὲ ἀδελφός του τὸν ἐβλέπε μετὰ λύπης πολλῆς νὰ ταπεινοῦται καὶ τὰς μέχρι τῶν οἰκιακῶν ἐργασιῶν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν καθήκοντα τῶν μαθητευομένων, καὶ μὲ τὴν συνήθειαν τοῦ προθυμίας νὰ ὑπηρετῇ εἰς τὴν τράπεζαν, νὰ πλύνῃ, νὰ σαρόνῃ...

Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, ἀφ' οὗ ἐτελείωσε τὸ γεῦμα εἰς τοῦ μᾶστο - Αὐσάνη, οἱ δύο φίλοι μας ἤτοιμάζοντο νὰ πέλθουν διὰ νὰ κοιμηθῶν, τελευταίαν πλῆον φοράν, ὑπὸ τὴν στέγην, ὑπὸ τὴν ὁποίαν διέρρευαν τὰ παιδικὰ τῶν ἔτη, ὅταν μεγάλα φωνὰ ἠκούσθησαν ἀπὸ τὸν δρόμον:

— Νίκη! Νίκη!

— Ἀλήθεια, εἶπεν ὁ Γωλιτέρος, αὐριοῦν ἔχομεν 23 Ἀπριλίου.

Ἡ ἐσθὴ τῆς Νίκης, περίφημος εἰς τὴν Προβηγγίαν, τελεῖται εἰς ἀνάμνησιν τῆς ὑπὸ τοῦ Μαρίου καταστροφῆς τῶν Κίμβρων καὶ Τεντόνων.

Πηγαίνουν ἐν πομπῇ καὶ παρατάξει εἰς τὴν κωμόπολιν Κωρριέρην, εἰς τὸ βουνόν, τὸ ὁποῖον δεσπόζει τοῦ πεδίου

τῆς μάχης, ὅπου συνεκρούσθησαν τὰ δύο στρατεύματα.

Ἐκλέγεται εἰς ἀρχηγὸς ἡ βασιλεῦς, διὰ νὰ διευθύνῃ τὴν πορείαν καὶ νὰ ἐπιβλέπῃ τὴν τάξιν.

— Νίκη! Νίκη! Ζήτω ὁ Βασιλεὺς μας Γκύ!

Αὐτὸν εἶχον ἐκλέξῃ, διὰ νὰ ἐορτάσουν τὴν ἀποχαιρετιστήριαν, καὶ μία πρέσβεια τῷ ἔφερε τὴν ράβδον καὶ τὸν ἐκ φύλλων στέφανον, τὰ ἐμβλήματα τῆς ἐφημέρου ἐξουσίας του. Τὸ ἀγαθὸν παιδίον, βαθύτατα συγκινημένον ἀπὸ τὸ δειγμα τοῦτο τῆς ἀγάπης, δὲν ἤξευρε πῶς νὰ ἐχαρίστησῃ τοὺς φίλους του, ἐν ᾧ ὁ Οὐγενέτος, κίτρινος ἀπὸ φόβον, ὑπεχρεώθη νὰ νομίσῃ, κατὰ διαταγὴν τοῦ θεοῦ του, μίαν εὐχὴν παλαιοῦ οἴνου, διὰ νὰ πῶν εἰς ὑγείαν τοῦ μικροῦ Βασιλέως.

Τὴν ἐπαύριον, πλέον ὑπερήφανος διὰ τὸ χλωρόν του στέμμα παρὰ διὰ τὸ χρυσόν, τὸ ὁποῖον τὸν ἀνέμενεν εἰς κάποιαν γωνίαν τοῦ βασιλείου, ὁ Γκύ ἐξῆλθε τῆς πόλεως, ἀκολουθούμενος ὑπὸ λαμπροῦ ἐπιτελείου.

Ἡ μακρὰ πομπή, τῆς ὁποίας προηγέτο μουσικὴ ἀνακρούουσα θούρια, παρήλαυνε διὰ τῶν ἐξοχικῶν ὁδῶν ὑπὸ τὸ ὠχρὸν φῶς τῆς σελήνης. Τὰ παιδία ἔφερον κλάδους πρασίνοιο, τὰ δὲ κοράσια ἀνοδοδέσμας.

Ἄμα ἐφθασαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, «τοῦ τάφου, καθὼς λέγει ὁ ἱστορικός, διακοσίων χιλιάδων βαρβάρων,» ἀνῆγειραν τὸν τρόπον γιγαντιαῖον ἀπὸ ξύλα ξηρά. Κατόπιν ὁ Βασιλεὺς ἐπέβη, καὶ ἐν τῷ μέσῳ σιωπῆς θρησκευτικῆς, ἔθεσε πῦρ.

Ἀμέσως ἡ κραυγὴ «Νίκη! Νίκη!», ἀφυνερίζουσα ὅλας τὰς ἡχοῦς, ἐξῆλθεν ἐκ μυρίων στομάτων, καὶ ὑπὸ τὸν ἦχον σάλπιγγος καὶ τυμπάνου, νέοι καὶ νεάνιδες, κρατοῦμενοι ἀπὸ τὰς χεῖρας, ἤρχισαν νὰ χορεύουν περὶ τῆς πυρᾶς, ἡ ὁποία ἐφαίνετο ἀκόμη ὡς νὰ κατέτρωγε τὰ λείψανα τῶν ἡττημένων.

Καθεὶς ἐρρίψεν ἐπ' αὐτῆς τὸν κλάδον τοῦ ἡ τὴν ἀνοδοδέσμην του, καὶ ὅταν, συγχρόνως μὲ τοὺς ἀστέρας, ὠχρίασαν καὶ οἱ τελευταῖοι δαυλοὶ, ὁ Βασιλεὺς, ἐκβαλὼν τὸ στέμμα, τὸ ἐρρίψε καὶ αὐτὸς εἰς τὸ πῦρ.

Ἡ ἐφημέριος βασιλεία του εἶχε λήξῃ. Μετὰ μίαν ὥραν, ἀνταλλάσων τὸ σκήπτρον μὲ τὴν βακτηρίαν τοῦ ὁδοπόρου, ὁ Γκύ ἀπῆρχετο ὁριστικῶς. Ὡ, ποσὰ κίς ἔστρεψε πρὸς τὰ ὅπισθον τὴν κεφαλὴν καὶ ἐψιθύρισε στεναλῶν:

— Ἡ ὑποδοχὴ ποῦ θὰ μοὶ κάμουν οἱ μέλλοντες ὑπήκοοί μου, θάξῃ ἄρα γε ὅσον ὁ ἀποχαιρετισμὸς τῶν καλῶν μου φίλων;

(Ἐπεται συνέχεια)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

[Κατὰ τὸ Γαλλικόν τοῦ Arthur Dourliac.]

Ἐγκρίνουσα τὰ ψευδώνυμά των, δέχομαι μετὰ χαρὰς εἰς τὴν Ἀλληγογραφίαν μου καὶ τοὺς Διαγωνισμοὺς μου τοὺς νέους μου φίλους : **Φῶν Μακαρόνην** (Α. Δ. αὐτὸ ἐξέλεξα) **Ωραία** **Ἀνεμώνη** (Τ. Ν. τὸ προτιμώμενον) **Ναύτην τοῦ Βόρειου** (Κ. Ε.) **Ὅρατιον Κόκκην** (Ζ. Χ.) **Χρυσόμαλλοῦσαν** (Μ. Σ. αὐτὸ ἐξέλεξα) χαίρω διότι θαυματούργησεν τὰ ἔργη τοῦ ἀδελφοῦ σου, τοῦ παλαιοῦ καὶ ἀλυσμονήτου μου φίλου, ὁ ὁποῖος τόσον ἔδρασεν εἰς τὸν κύκλον μας : **Γατίσαν Σινδ** (Ε. Μ.) **Ἀμαρύλλίδα** (Α. Π. πῶς ὄχι ; θὰ σ' ἐνθυμούμαι καὶ θὰ σου ἀπαντῶ πάντως.) **Κόρη τῆς Χαίτας** (Α. Π. αὐτὸ ἐξέλεξα· εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὸ ξεσπάθωμα) **Μαργαρίταν τῆς Ανατολῆς** (αὐτὸ ἐξέλεξα, καὶ χωρὶς ἀρχικά) **Τυφίπτην Ἰέρακα** (Ν. Ν.) **Χρυσόξαναν Ἀνατολήν** (Α. Δ. αὐτὸ ἐξέλεξα· ἰδὲ τί λέγει ὁ Ὁδηγὸς περὶ Πν. Ἀσκήσεων) **Φοῖβον Ἀπὸλλωνα** (Γ. Σ. αὐτὸ σου ἐξέλεξα ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἀδελφῆς σου, ἡ ὁποία μοῦ ἔγραψεν ἀντὶ σοῦ, τώρα δὲ περιμένω καὶ ἰδικὴν σου) καὶ **Μοσχοαναθερμένην** (Α. Σ. αὐτὸ ἐξέλεξα, ἀλλὰ χωρὶς τὸν ἀναδιπλασιασμόν, ὁ ὁποῖος ἐδῶ εἶνε περιττός.)

Ἀσπασμοί, Πληροφορίαι. Παραλείψαν αὐτὴν τὴν φορὰν ἑλλείψει χώρου· αἱ σπουδαιότεραι μόνον ἀνεβλήθησαν διὰ τὸ προσεχές.

Μικρὰ Μυστικὰ ἐπιθυμοῦν νάνταλάξουν· ἡ **Πριγκίπισσα** τοῦ Ἀχινοῦ μετὰ τὴν **Τουκκιδίαν** τῆς **Τερψιδέας**, **Χιονόλευκον** **Περικτεράν** καὶ **Ροδοφωτισμένην Δύσιν** — ἡ **Ἡγεμονίς** τῆς **Σύρου** μετὰ τὴν **Ἀνθοπώλιδα** τῆς **Βερόνης**, **Ρωσικὴν Καρμέλιαν** καὶ **Ἑλληνίδα** τοῦ **Βορρᾶ** — ὁ **Καραγκιόλης** μετὰ τὸν **Κῶμα** τῆς **Σαλαμίτιος** καὶ **Τοῖν-Τοῖν-Τοῖν-Τοῖν** — ὁ **Ναύαρχος** **Θεοβέρας** μετὰ τὴν **Ταυγέτην**, **Ἀρχαίτη** καὶ **Ζοφερόν Μεσαίωνα** — ἡ **Ἀγριοβιολέττα** μετὰ τὸν **Πίλ Νικ**, **Σαμιακὴν** **Σημαίαν** καὶ **Νεαράν Καλλιτέχνίδα** — ὁ **Ἀν. Α. Μελιτοπούλου** μετὰ τὸν **Δ. Βότσαρην**, **Δ. Πικιώνην** καὶ **Δ. Ραζικίτσικαν** — ἡ **Δημόττι** **Βάλου** μετὰ τὴν **Ἀνοιχτὴν Καρδίαν**, **Καρδίαν** ὑπὸ **Πέτραν** καὶ **Ἀμφιλύκην** — ὁ **Ἀγρυπνὸς** **Δράκων** μετὰ τὴν **Ποιήτριαν** **Σαπφῶν**, **Ἑλληνικὴν** **Σημαίαν** καὶ **Πελ. Συρογιάννην**, — ὁ **Ἡλίας** τῆς **Αὐγῆς** μετὰ τὸν **Ἑλληνικόν**, **Ἑ. δαφνός**, **Πενθοῦσαν Καρδίαν** καὶ **Μενεξεδένιον** **Μπουκετάκι** — τὸ **Πτηνὸν** τῆς **Ἑρήμου** μετὰ τὸν **Λουλιῶδιν** τοῦ **Βουνοῦ**, **Καρδερίαν** καὶ **Ἀν. εἰς Μαστέλλο** — ὁ **Ὀρίων** μετὰ τὴν **Καρδερίαν**, **Ἡγεμονίδα** τῆς **Σύρου** καὶ **Ἀνθος** τῆς **Ἀλφειᾶς** — ἡ **Μαρίδα** τοῦ **Εὐρίπου** μετὰ τὸν **Δ. Στουδίτην** — ὁ **Ἑλληνικὸς** **Στόλος** μετὰ τὴν **Κυματίζουσαν** **Θάλασσαν** καὶ **Μικρὸν** **Τυμπατιστήν** — ὁ **Ζωγράφος** **Παράσιος** μετὰ τὸν **Ἰωάννην** **Γ. Μπούμπουλην** καὶ **Νεαρὸν** **Ζωγράφον** — ὁ **Ἰσημερινὸς** τοῦ **Κόσμου** μετὰ τὸν **Ἀστροποταμίτην** καὶ **Πίλ - Νίχ**

Ἀπὸ ἑνα γλυκὸ φιλάκι στέλλει ἡ Διάπλασις πρὸς τοὺς φίλους τῆς : **Κίχλην** (ὁ περὶ οὗ μ' ἔρωτες εἶνε συνδρομῆς καὶ ἔχει ψευδώνυμον)· σὲ συγχάρω διὰ τοὺς βαθμοὺς βεβαίως θὰ δημοσιευθῶν καὶ Ἀσκήσεις σου· νέος Διαγωνισμὸς Ἀσκήσεων θὰ προκηρυχθῇ δευτέρῃ θὰ πλησιάζῃ νὰ ἐξαντληθῇ ἡ Συλλογὴ, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐδωκεν ὁ Ἀ' Διαγωνισμός) **Πτηνὸν** τῆς **Ἑρήμου** [Ε] διὰ τὰς ἐμμέτρους ἐντυπώσεις σου) **Χωλὸν** **Διάβολον** (χαίρω πού σου ἤρρεσε τόσον ὁ «Βράχος τῶν Γλάρων» πάντοτε αἱ ἐπιστολαὶ σου εἶνε πλήρεις ἀγάπης· ἀλλὰ διατὶ τόσον βιαστικαί ;) **Πειραϊκὴν** **Ἀδραν** (τώρα βέβαια τὸ λαμβάνετε ἐνωρίτερα) **Καταρίαν** (εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὸ ξεσπάθωμα, καὶ δὲν ἀμφιβάλω ὅτι ἡ νέα μου φίλη θὰ εἶνε ὅπως μου τὴν συνιστᾷς) **Κικὴν** **Σαραντάρη** (εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὴν νέαν φίλην) **Πέπλον** τῆς **Ἀθηνᾶς** (μὴ το εἴπῃς εἰς κανένα, διὰ τὸ μὴ το μᾶλλον κα-

νείς) **Ἀρκοῦδαν** (ἡ δραχμὴ ποῦ ἐπλήρωσες δι' ἀλλαγὴν, εἶνε δι' αὐτὸ τὸ ψευδώνυμον, νομίζω ἢ μήπως ἐπρότεινες καὶ ἄλλο ;) **Γερ. Καραουλάρην** (ἔχει καλῶς) **Σπαρτιάτιδα** **Χειλωρίδα**, **Διγναίαν** **Ἀθηνᾶν** (ἡ ὁποία καὶ πάλιν ἐξεσπάθωσε, καὶ δὲν ἔχω λόγους νὰ τὴν εὐχαριστήσω) **Σοφὸν** **Πιττακὸν** (αἱ λύσεις σου ἐλήφθησαν ἐγκαίρως· βλέπεις λοιπὸν ὅτι τὰ κατόπι φυλλάδια εἶνε ὅπως τὸ πρῶτον καὶ καλλίτερα) καὶ πού νὰ ἰδῇς ἀκόμη παρακάτω !) **Ναυτοπούλαν** τῆς **Ἀνδρου** (ἔ, βέβαια· οἱ φιλόμουσοι εἶνε πάντοτε ὀλιγώτεροι· τὰ περιόδια τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἔχουν περισσοτέρους συνδρομητάς, ἀλλὰ καὶ ὁ πληθυσμὸς τῶν ἐθνῶν τούτων εἶνε δεκαπλάσιος τοῦ ἰδικοῦ μας) **Λευκὴν** **Καμέλιαν** (σὲ συλλυπούμαι διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ Γιοῦλθερ· μοῦ ἐνθύμιες τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἰδικοῦ μας Ὀθέλλου, καὶ μὴν τὰ ρωτᾷς !) **Κάλικα** **Ρόδου** (καλῶς ἤλθες, καὶ νὰ μου γράψῃς) **Φθινοπωρινὴν** **Νύκτα** (θὰ τὰ ἔλαβα καὶ σ' εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὸ ξεσπάθωμα καὶ διὰ τὰς ἐκφράσεις τῆς θερμῆς ἀγάπης) **Εὐρήνην** **Δ. Πατρώνα** (χαίρω πολὺ διὰ τὴν γνωριμίαν καὶ ἐπιθυμῶ νὰ μου γράψῃς συχνά) **Κόδρον**, **Μαυρὸν** **Περικτεράν**, **Κυκλαμιάν** (ἔστειλα) **Καλῶς** **Ὀρίων** (χαίρω πολὺ πού ἔγινες καλὰ· δέχομαι εὐχαριστῶς τὸν ἀδελφόν σου) **Τύρινθ** (ἡ ὁποία εἶνε κατενθουσιασμένη μετὰ τὸς «Ἀθηναίκοις Περιπάτους»· κάθε φορὰν πηγαίνει εἰς τὸ Μουσεῖον μετὰ τὸ φυλλάδιόν μου εἰς τὰς χεῖρας καὶ βλέπει τὰ ἀγάλματα, τὰ ὁποῖα περιγράφει ὁ κ. Φαίδων· τὴν ἄλλην φορὰν τόσον ἀφῆρηθ' ἐμπρὸς εἰς τοὺς Ἀπόλλωνας, ὥστε ὀλίγον ἔλλειψε νὰ τὴν κλείσουν μέσα !) **Νεαρὸν** **Ζωγράφον** (κατενθουσιασμένον μετὰ τὸν «Ἑγγονον Ἀυτοκράτορος», μαγευμένον μετὰ τὸν «Ἀγγελοῦ τῆς Ἀγάπης») **Ἑλένην** **Περσάκη** (πολὺ μ' εὐχαρίστησεν ἡ ἐπιστολὴ σου· αἱ φίλαι σου εἰμπορεῖ νὰ σου ἔστειλαν κάποτε ἄσπασμοὺς καὶ νὰ μὴ ἐδημοσιεύθησαν ἑλλείψει χώρου· ἀλλ' ἂν ἦσαν προτάσεις Μ. Μυστικῶν θὰ ἐδημοσιεύοντο, εἶνε ἀδύνατον) **Θησέα** **Πίνδιον** (θὰ ἐλήφθησαν) **Ἐνδοξον** **Ψαριατὴν**, **Μοῦσαν** τῆς **Ἀστρονομίας** [ΕΕ] διὰ τὴν λαμπρὰν ἐπιστολήν σου περὶ τοῦ «Ἀγγέλου τῆς Ἀγάπης»· τὴν ἄλλην, ἐπίσης ὠραίαν, ἔστειλα πρὸς τὴν **Δνίαν** **Ἰουλίαν** **Σωμάκη**) **Ἰωάννην** **Χ. Σολιώτην** (δὲν το ξεῖρεις ! πάντοτε πρέπει νὰ ἐλπίζῃς κανεὶς) **Μικρὸν** **Γυμνασιόπαιδα**, **Κουκουρέκον** (θὰ γράψῃς τὸνομά σου, ἂν θέλῃς νὰ το φανερώσῃς εἰς τὸν μεθ' οὗ ἀνταλλάσσεις· εἰδεμὴ τὸ ψευδώνυμόν σου) **Μαινομένην** **Θάλασσαν** (μήπως ἡ ταῖνια, ὑπὸ τὴν ὁποίαν σου στέλλω τὸ φύλλον, ἔχει λάθος εἰς τὸ ἐπώνυμον ; γράψε μου, σὲ παρακαλῶ) **Νίχον** **Διακόπουλον** (τὴν λύσιν θὰ εὗρῃς εἰς τὴν Ἀλληγογραφίαν τοῦ 48 φύλλου τοῦ ἰδιοῦ τόμου, σελ. 382) **Ἡλιον** τῆς **Αὐγῆς** κτλ. κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολάς ἔλαβα μετὰ τὴν 3 Φεβρουαρίου θάπαντήσω εἰς τὸ προσεχές.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Δι' λύσεις στέλλονται μέχρι τῆς 27 Μαρτίου.

Ὁ χάρις τῶν λύσεων, ἐπὶ τοῖς ὁποῖοις δίδω νὰ γράψωσι τὰς λύσεις των οἱ διαγωνιζόμενοι, πωλεῖται ἐν τῷ Ἡρακλεῖ μὲν εἰς ἡμετέρας, ὡς ἐκαστος περιεχὲν 20 φύλλα καὶ τιμᾶται φρ. 1

85. Δεξιόγραφος.

Θεᾶν μετὰ Μακεδόνα θὰ ἐνώσης στρατηγὸν Κ' εἰς τὴν ζῶνθ' θὰ φέρῃς φιλόσοφον νεκρόν.

Ἐστὴν ὑπὸ τοῦ Μονογενοῦς [Ε]

84. Συλλαβογράφος

Τούλάχιστον τὸ πρῶτόν μου·
Σὲ ἐρωτᾷ τὸ δευτέρον μου,
Ἀντωνυμίαν τὸ τρίτον μου,
Φιλόσοφον τὸ σύνολόν μου.

Ἐστὴν ὑπὸ τῆς Διχαίμου Πουέτιος [Ε]

83. Μαγεικὸν Γράμμα] μετὰ Τετραγώνου
Τῇ ἀνταλλαγῇ ἐνὸς γράμματος ἐκάστης τῶν

κάτωθι λέξεων δι' ἐνὸς ἄλλου, πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθῶν ἄλλαι τόσαι λέξεις, ὥστε νὰ ποτελεσθῇ τετράγωνον.

Τυρὸς, Δαρία, Ρήνος, ὕμνος.

Ἐστὴν ὑπὸ Ὀλπιος τοῦ Τριπίως [ΕΕ]

86. Στοιχειογράφος

Ἐλατρά πετῶ ἔτα ὕψη, ἂν μάρησῃς ὅπως εἶμαι,
Ἀλλαξέ μου ἕνα γράμμα ἔσο Αἰγαῖον διὰ νὰ
[κεῖμαι]

Ἐστὴν ὑπὸ τῆς Κυματίζουσας Θαλάσσης [Ε]

87. Ἀσπῆρ

★ ★ ★ Νάντικατασταθῶν οἱ ἄστερι-
★ ★ ★ σχοὶ διὰ γραμμάτων, οὕτως ὥστε
★ ★ ★ νάναγινώσκωνται ὀρθογώνως καὶ
★ ★ ★ καθέτως δύο ἰχθῦς, διαγωνίως δὲ
★ ★ ★ δύο ἰχθῖοι.

Ἐστὴν ὑπὸ τῆς Χιονοποῦλως.

88-89. Λογοπαίγνια.

1. — Ποία γλῶσσα ἔχει φτερά ;

Ἐστὴν ὑπὸ Ὀλπιος τοῦ Τριπίως [Ε]

2. — Ποιοὶ ἀθάνατοι ἀπέθανον ;

Ἐστὴν ὑπὸ τῆς Φιλοπάριδος Ἰάδος [Ε]

90. Κρυπτογραφικόν.

1 2 3 4 5 6 7 8 6 = Στρατηγός.
2 3 4 5 6 7 2 = Χώρα τῆς Ἀσίας.
3 5 2 = Θεά.
4 2 3 7 2 = Ὀνομα κύριον θηλυκόν.
5 3 4 2 = Χρήσιμον εἰς τὰ πλοῖα.
6 5 3 8 6 = Ἀυτοκράτωρ.
7 8 6 7 2 = Χώρα τῆς Ἀσίας.
8 3 7 8 6 = Ἀστερισμός.

Ἐστὴν ὑπὸ τοῦ Μονογενοῦς [Ε]

91. Φωνηεντολόγον

Μνδρς-τν-φθν-πρν-τς-ψς-πν.

Ἐστὴν ὑπὸ τῆς Φιλοπάριδος Ἰάδος [Ε]

92. Ἑλληνοσούμφωνον

εα-★-ο-ω α-ι-η-οιοι-η.

Ἐστὴν ὑπὸ τῆς Κίχλης [Ε]

93. Γοῖθ' ος

μ π

Ἐστὴν ὑπὸ τοῦ Ρόδου τῆς Ἀργῆς [ΕΕ]

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν πνευματικῶν ἀσκήσεων τοῦ 48 φύλλου.

665. Ἐνδύω, (ἐν, δύω).—664. Χάγη, (χά! γῆ).—666. Χρῶμα-Χῶμα.—666. Τὰ παπούτσια.

667.

ΑΝΤΙΟΠΗ

Ρ	Δ
Τ	Ι
Α	Ε
Κ	Ι
Ρ	Σ
Ι	Ο
Σ	Σ

668. Φ Α Ρ Ο Σ (μικρὸς Ο Ρ Α Φ Ἀ ἡ λ)

Γ Ω Ν Ι Α (ἐπΑΙΝΩ Γενικῶς)

Σ Α Λ Ο Σ (ἐπιμελῆς Ο Λ Α Σ)

Τ Ε Ρ Α Σ (ὡς Α Ρ Ε Τ ἡ ν)

Α Ρ Τ Ο Σ (ὡς Ο Σ Ο Τ Ρ Α χ ἡ λος)

669—672. 1, Τὸ σαλέπι (σά λεπι.) 2, ἡ θύελλα (ὦ ἔλα !). 3, Ὅτι καὶ οἱ δύο εἶνε ὡμοί. 4, Ἡ μερίς (εἰμαι ρίς.) — 673. Ὅχι βέβαια διότι ὁ Β. ὁμολογῆσας ὅτι δὲν ἔχει τὸ γνῶθ' αὐτόν, ἀπέδειξεν ὅτι τὸ ἔχει. — 674-678. Γινόμενης τῆς ἀνταλλαγῆς διὰ τὸν ζῶον λέων, σχηματίζονται αἱ λέξεις : **Ναπολέων**, **Κλέων**, **Τιμολέων**, **Χαραυλέων**, **Λεωνίδα**. — 679. Εἶνε 10 ἐτῶν, γεννηθεὶς τῷ 1889, διότι : $1 + 8 + 9 = 26 + 4 = 30$. Τὸ $\frac{1}{5}$ τοῦ 30 καὶ τὸ $\frac{1}{15}$ (6 + 2) κάμνουν 8, ἥτοι τὰ $\frac{1}{5}$ τοῦ 10. — 680. Φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ράδιον. — 681. Παρὰ μικρῶν μὴ ζῆτει μεγάλα.